

JAN KOWALIK

MATERIAŁY DO HISTORII
PRASY POLSKIEJ
NA OBCYZNIE

1939-1962

BIBLIOGRAFIE
TOM PIERWSZY

INSTYTUT

PARYŻ

LITERACKI

1963

MATERIAŁY DO HISTORII PRASY POLSKIEJ
W NAJNOWSZEJ CZĘŚCI 1939-1962

MATERIAŁY DO HISTORII PRASY POLSKIEJ
NA OBCZYŻNIE 1939-1962

EDMUND WISNIEWSKI

Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego

Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego
ul. Stawki 13, 00-631 Warszawa

BIBLIOTEKA " KULTURY "
Tom XCIV

IMPRIME EN FRANCE

Editeur : INSTITUT LITTERAIRE, S.A.R.L.,
91, avenue de Poissy, Mesnil-le-Roi
par MAISONS-LAFFITTE (S.-et-O.)

JAN KOWALIK

**MATERIAŁY DO HISTORII
PRASY POLSKIEJ
NA OBCYZNIE
1939-1962**

BIBLIOGRAFIE
TOM PIERWSZY

INSTYTUT

PARYŻ

LITERACKI

1963

Biblioteka Narodowa
Warszawa

30001010302536

TEGOŻ AUTORA
W BIBLIOTECE „KULTURY”

Polska w bibliografii niemieckiej 1954-1956 oraz uzupełnienia do okresu 1945-1953, T. XXX, 1958.

„Kultura” 1947-1957. Bibliografia zawartości treści.
Działalność wydawnicza (1946-maj 1959), T. XLIII, 1959.

II. 778.743

WPROWADZENIE

Polska prasa wychodźcza ubiegłego dwudziestolecia jest zjawiskiem historycznym bez precedensu. Odnosi się to zarówno do liczby wydawnictw — przekraczającej 2.000 tytułów — jak i do globalnego zasięgu tych wydawnictw, a przede wszystkim, do doniosłości roli, jaką prasa ta odegrała. Roczniki tej prasy stanowią ponadto pierwszorzędne źródło historyczne, niezbędne do odtworzenia polskich dziejów z okresu drugiej Wojny Światowej.

Jak dotąd, uczyniono niewiele, aby dzieje tej prasy poznać, i spopularyzować. Płynność szlaków uchodźczych, konspiracyjny charakter wielu publikacji, prymitywizm i tymczasowość warunków, wśród których rozwijać się wypadło kulturze polskiej na obczyźnie, tłumaczą optakany stan badań prasoznawczych Emigracji, naświetlając zarazem trudności, z jakimi walczyć musi zbieracz jej roczników i badacz jej dziejów.

W związku z jubileuszem 300-lecia istnienia prasy polskiej Polish Emigre Press Archive w Mountain View, w Kalifornii, łącznie z Instytutem Literackim w Maisons Laffitte, rozpoczęło przed kilku laty wstępne prace, celem zarejestrowania stanu posiadania w zakresie periodyków wychodźczych, sporządzenia wykazu literatury przedmiotu, i zestawienia roboczego katalogu tytułów tej prasy, wraz z topograficznym ujęciem jej zbiorów.

Oddajemy do rąk czytelnika pierwszy tom „Materiałów do historii prasy polskiej na obczyźnie 1939-1962”. Zawiera on krytyczną selekcję materiału bibliograficznego, dotyczącego prasy polskiej zagranicą, opublikowanego po wrześniu 1939 r. na obczyźnie. Dla uzyskania całokształtu obrazu, uwzględniono w miarę możliwości także prace wydane po wojnie w Polsce.

Autor i wydawca chcą w ten sposób wypełnić obowiązek wobec kultury polskiej, w myśl słów Norwida, że „Ojczyzna to

zbiorowy obowiązek". Wierzą oni, że praca ta przyczyni się do ożywienia zainteresowania się dziejami polskiej prasy, zarówno wśród badaczy na wychodźstwie, jak przede wszystkim wśród naukowców w kraju.

Przy opracowaniu książki korzystałem ze zbiorów Hoover Library w Stanford, oraz ze zbiorów „Polish Emigre Press Archive”, założonym przeze mnie w Mountain View. Kierownictwu i pracownikom Hoover Library składam na tym miejscu podziękowanie za okazaną mi życzliwość i pomoc. Do powstania tej książki w dużej mierze przyczynili się: moja żona, oraz oddany przyjaciel, ks. red. Wojciech Sojka, z Erie, Pa., co tutaj gwoli uczczenia zasługi, z wdzięcznością notuję. Dobrą radą, czy autopsyjnym materiałem służyli również chętnie: Jan Bielatowicz, Maria Danilewicz, Jakub Hoffman, Józef Młot-Mróż, oraz Tymon Terlecki, za co wyrażam im staropolskie „Bóg zapłać”.

Mountain View, Cal., marzec 1963.

Jan KOWALIK

BIBLIOGRAFIE OGÓLNE PRASY

1. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy 1947-1948*. RPZ 1:1948, s. 197-216.
131 pozycji polskiej prasy emigracyjnej sklasyfikowanej według częstotliwości ukazywania się czasopisma.
2. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy (1950)*. RPZ 11:1950, s. 141-154.
142 pozycje polskiej prasy emigracyjnej sklasyfikowane według częstotliwości ukazywania się czasopisma.
3. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy (1952)*. RPZ III: 1952, s. 141-157.
139 pozycje polskiej prasy emigracyjnej sklasyfikowanych według częstotliwości ukazywania się, wraz z zestawieniem według krajów ukazywania się.
4. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy (1952)*. RPZ IV: 1953 (Commonwealth Edition), s. 96-100.
48 ważniejszych pism emigracyjnych zestawionych według częstotliwości ukazywania się.
5. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy (1954)*. RPZ V: 1954/5, s. 205-220.
175 tytułów polskiej prasy emigracyjnej zestawionych według częstotliwości ukazywania się.
6. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy (1956)*. RPZ VI: 1956/57, s. 233-252.
138 pozycje polskiej prasy emigracyjnej zestawionych według częstotliwości ukazywania się.

7. [JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, red.]: *Katalog prasy* (1958). RPZ VII: 1958/59, s. 265-280.

125 pozycji polskiej prasy emigracyjnej zestawionych według częstotliwości ukazywania się, zaopatrzonych tabelą statystyczną według krajów publikacji.

8. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939*. Cz. I-XVIII. DTOW X: 1957, nry 21-24, 29, 31, 33, 36-37, 42, 46; XI:1958, nry 3, 7, 41, 49; XII: 1959, nry 12, 26.

Przegląd prasy emigracyjnej ukazującej się w Rumunii, na Węgrzech, we Francji, Szwajcarii, Litwie, Łotwie, Szwecji, Norwegii, w ZSSR, Iranie, Iraku, Libanie, w Palestynie i Egipcie, we Włoszech, Niemczech, Austrii, Belgii, Holandii, Danii, Anglii, oraz na szlaku Karpackiej Brygady.

9. [OPPMAN, Edmund i Regina]: *Przewodnik po wystawie prasy polskiej 1939-1949*. Instytut Historyczny im. gen. Sikorskiego, Londyn, luty 1950, s. 56.

Poza wstępem historycznym, opisem eksponatów, i zestawieniem gazetek ściennych Polskich Sił Zbrojnych, przewodnik podaje tytuły prasy polskiego pochodzenia, ułożone alfabetycznie według krajów ukazywania się (522 poz.), oraz w układzie rzeczowym (233 poz.), zestawione na podstawie materiału autopsyjnego, znajdującego się w Instytucie Historycznym w Londynie.

10. [SAWICKI, Tadeusz]: *Rocznik bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych o Polsce wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 1.IX. 1939-31.XII. 1941*. Oliver and Boyd, Edinburgh, 1942, s. 11-26.

Zestawia m.in. 174 tytuły czasopism i jednodniówek w języku polskim i w obcych, ukazujących się na świecie zarówno w środowiskach Polonii, jak i wydawnictw emigracji wrześniowej. Niektóre pozycje są obszernie adnotowane.

11. SAWICKI, Tadeusz: *Rocznik bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych o Polsce wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 1.I.1942-31. XII. 1942. Tom II*. Oliver and Boyd Ltd., Edinburgh 1943, s. 77-84.

Zestawia m.in. 101 czasopism i jednodniówek polsko- i obcojęzycznych, wydawanych przez wychództwo wrześniowe oraz starą emigrację.

12. SAWICKI, Tadeusz: *Rocznik bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych o Polsce wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej 1.I.1943-31,*

XII.1943. *Tom III*. Oliver and Boyd, Edinburgh 1944, s. 150-151.

Przynosi 20 tytułów polsko-języcznej oraz obco-języcznej prasy wychodźczej i polonijnej, oraz szereg uzupełnień.

13. [*Spis czasopism polskich wychodzących w Szwajcarii, Niemczech, Francji, Belgii, Anglii, w Kanadzie i USA*]. W: „Kalendarz Polaka w Austrii 1948”, Gmunden 1947, s. 38-45.

14. TERLECKI, Tymon: *Prasa polska na uchodźstwie 1939-1949*. DTOW IV: 1951, nr 8/117.

Krótki przegląd wychodźczych środowisk prasowo-wydawniczych, i charakterystyka ważniejszej prasy.

15. WIERZBIAŃSKI, Bolesław: *Prasa polska za granicą [1929-1954]*. W: „Polonia Zagraniczna 1929-1954. Księga Pamiątkowa 25-lecia istnienia Światowego Związku Polaków z Zagranicy”, Londyn 1955, s. 19-23.

Krótki przegląd pism polonijnych przedwojennych, oraz rzut oka na wydawnictwa wychodźstwa wrześnieowego w czasie wojny, i w dziesięć lat po jej zakończeniu.

BIBLIOGRAFIE REGIONALNE PRASY

AFRYKA

16. HOFFMAN, Jakub: *Polonica bibliograficzne afrykańskie z lat 1943-1949*. TB, zeszyt B, s. 173-186.
Zestawia 25 opisów bibliograficznych wydawnictw prasowych oraz jednodniówek ze środowisk polskich w Afryce.
17. *Wykaz prasy. Afryka Południowa. Kenia. Rodezja Północna. Tanganika*. PWPP (Londyn, 1950) s. s. 33, 42, 44,
Tytuły pism polskich w Afryce, ukazujących się tam podczas wojny, i tuż po wojnie.

ARGENTYNA

18. DITTMAR, Jerzy: *Bibliografia polska w Argentynie*. „Głos Polski” (Buenos Aires), 1954, nry 2422-2425.
Przegląd prasy polskiej starej i nowej emigracji. W części drugiej omówiono wydawnictwa książkowe.
19. DITTMAR, Jerzy i Jeremi C. STEMPOWSKI: *Polonica argentyńskie (do roku 1954)*. Klub Polski, Buenos Aires 1955. 4°. s. 69.
Pierwsza bibliografia regionalna poloników argentyńskich, notująca również prasę polską w tym kraju. Oprawione dwa manuskrypty tej pracy znajdują się w Buenos Aires, oraz w Bibliotece Polskiej w Londynie, ponadto istnieje odpis ręczny w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif., sporządzony przez J. Dittmara.
20. OSTROWSKI, Wiktor: *Genealogia Polonii argentyńskiej*. K V: 1951, nr 7/45-8/46, s. 135-145.
Chronologiczne zestawienie argentyńskich poloników prasowych.

21. PYZIK, Stanisław: *Dzieje prasy polskiej w Argentynie*. „Głos Polski” (Buenos Aires), maj-czerwiec 1960.
22. RACHAUS, Jerzy: *List z Urugwayu*. „Głos Polski” (Gmuenden), II: 1947, nr 22.
Wymienia najważniejsze pisma z terenu Argentyny.
23. WIERZBIĄŃSKI, Bolesław: *Prasa (polska w Argentynie do roku 1939)*. PS (Londyn, 1946), s. 290, 1948.
24. *Wykaz prasy. Argentyna*. PWPP (Londyn, 1950), s. 33.
Tytuły czterech pism polskich z Argentyny, znajdujących się na wystawie prasy polskiej w Londynie.
25. (z): *Początki prasy polskiej w Argentynie*. „Kurier Polski” (Buenos Aires), II: 1958, nr 47.
Omówienie historii pism: „Echo Polskie”, „Wiadomości Polskie”, „Słowo Polskie”, „Głos Polski”, „Goniec Polski”, i innych.

AUSTRALIA

26. SOJKA, Wojciech, ks.: (*Polskie pisma w Australii*). Maszynopis znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif, 4°, s. 4.
Krótki przegląd i charakterystyka wydawnictw prasowych Polaków w Australii.
27. TRZECIAK, Konrad Edmund, ks.: (*Prasa polska w Australii*). Maszynopis znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4°. Kart 4.
Szczegółowy przegląd i charakterystyka pism polskich w Australii.
28. *Wykaz prasy. Australia* PWPP (Londyn, 1950), s. 33.
Tytuły pism polskich w Australii, znajdujących się na wystawie prasy polskiej w Londynie.

AUSTRIA

29. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XIII. Nad modrym Dunajem*. DTOW XI: 1958, nr 7/473.
Przegląd i ogólna charakterystyka pism wychodzących z Austrii
30. SOŃKA-DĄBROWSKI, Leon: *Polska prasa emigracyjna w Austrii w latach 1945-1950*. Manuskrypt znajdujący się

w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4°. Kart 12. (Nowy York, paźdz. 1959).

Szczegółowy przegląd najważniejszych pism polskich z Austrii, wraz z materiałem historycznym odnośnie tej prasy.

31. WARUSZYŃSKI, Zbigniew W.: *Ciąg wydawniczy Zbigniewa Waruszyńskiego*. Maszynopis znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive”, w Mountain View, Calif. 4°. s. 5.

Zestawienie wydawnictw, oraz historia prasy, redagowanej przez jednego z najczynniejszych dziennikarzy polskich w Austrii.

32. *Wykaz prasy. Austria*. PWPP (Londyn, 1950), s. 33.
Trzynaście tytułów polskiej prasy z terenu Austrii.

33. ZAGÓREWICZ, Tadeusz A.: *Polonica austriackie (1945-1955)*. San Francisco, Calif. 1957. 8°. Kart 22-V. Manuskrypt znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif.

Bibliografia regionalna druków polskich w Austrii, przynosi m.in. zestawienie pism ukazujących się po wojnie w Austrii.

BELGIA

34. JURKSZUS, Jadwiga: *Bibliographie des publications périodiques polonaises en Belgique, 1945-1948*. Editions de l'Institut d'Etudes Polonaises en Belgique, Bruxelles 1950. 4°. s. 13.

Wyczerpująca i jedyna, przez wychodźstwo polskie opublikowana monografia bibliograficzna prasy, a zarazem katalog zbiorów tej prasy. znajdującej się w PIN, w Brukseli.

35. JURKSZUS-TOMASZEWSKA, Jadwiga: *(Polska prasa w Belgii, 1939-1948)*. Maszynopis znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4° Kart 3. (Toronto, 1958).

36. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939*. Część XVII. W Belgii, Holandii i Danii. DTOW XII: 1959, nr 13/529.

Przegląd i omówienie prasy polskiej w Belgii.

37. *Wykaz prasy. Belgia*. PWPP (Londyn, 1950), s. 33.

BLISKI I ŚRODKOWY WSCHÓD

38. BIELATOWICZ, Jan: *Czasopiśmiennictwo polskie na Środkowym Wschodzie. Szkic bibliograficzny*. OB III: 1944, nr 12/152.
Szczegółowy wykaz prasy polskiej na Środkowym Wschodzie, w Indiach, Afryce, ZSSR, ukazującej się w czasie od I.IX.1939 do wiosny 1944 r.
39. ORDEGA, Adam: *Prasa polska na Bliskim Wschodzie*. PW III: 1941, nr 30.
40. *Wykaz prasy. Środkowy Wschód*. PWPP (Londyn, 1956), s. 43-44.

BRAZYLIA

41. PIASECKI, St. ks.: *Prasa polska w Brazylii*. W: „Kalendarz Emigracyjny „Ludu” 1948”, (Curitiba, 1948), s. 118-121.
Zestawienie prasy polskiej w Brazylii za czas 1892-1947.
42. SOJKA, Wojciech, ks. [pseud. A.S.]: *Prasa polska w Brazylii po roku 1939*. „Głos Polski” — „Prąd” (Toronto), II: 1959, nr 2/10.
Kontynuacja bibliografii ks. Piaseckiego za ostatnie 12-lecie.
43. *Wykaz prasy. Brazylia*. PWPP (Londyn, 1950), s. 34.

CHILE

44. PORADOWSKI, Michał ks.: (*Prasa polska w Chile*). Manuskrypt-list, znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive”, w Mountain View, Calif. 8°. Kart 2. Santiago de Chile, 1959).

DANIA

45. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XVII. W Belgii, Holandii i Danii*. DTOW XII: 1959, nr 13/529.
Przegląd i omówienie prasy w Danii

46. *Wykaz prasy. Dania*. PWPP (Londyn, 1950), s. 34.

EGIPT

47. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939, Część XI. W Palestynie i Egipcie*. DTOW X: 1957, nr 46/464.
Przegląd i omówienie prasy polskiej w Egipcie.
48. *Wykaz prasy. Egipt*. PWPP (Londyn, 1950), s. 34.
Tytuły prasy polskiej na terenie Egiptu.

FRANCJA

49. *Bibliothèque Nationale. Catalogue des Périodiques Clandestins diffusés en France de 1939 à 1945*. Bibliothèque Nationale, Paris 1954. 8° s. 205-220.
Katalog druków, podziemnych z terenu Francji, znajdujących się we francuskiej Bibliotece Narodowej w Paryżu. Zawiera prawie wszystkie periodyki polskojęzyczne.
50. CHCIUK, Andrzej: *Nielegalna prasa polska podczas okupacji we Francji, 1939-1945*. Manuskrypt znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4°. Kart 5.
Omówienie pism: „Wrócimy”, „Służba”, „Mit Polski”, „Polskie Pachole”, „Razem”, „Wiarus Polski”, oraz „Niepodległość”, jak również wydawnictw „Polskiej YMCA”, których autor był naczelnym redaktorem.
51. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część III. Przylądek Dobrej Nadziei: Francja*. DTOW X: 1957, nr 23/441.
Ogólny przegląd i charakterystyka polskich wydawnictw prasowych we Francji, w czasie wojny, oraz w latach powojennych.
52. *Wojskowy i konspiracyjny wysiłek Polski we Francji 1939-1945*. Wydawnictwo Wydziału Kulturalno-Oświatowego Polskiej Wojskowej Misji Likwidacyjnej we Francji, [Paryż] 1946, s. 70-71.
Pobieżny przegląd ważniejszej prasy polskiego Podziemia we Francji.
53. *Wykaz prasy. Francja*. PWPP (Londyn, 1950), s. 34-35.
Tytuły prasy polskiej we Francji.

HISZPANIA

54. KOWALIK, Jan: *Prasa polska w Hiszpanii*. Manuskrypt w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4°. Kart 3.
Przegląd polskich wydawnictw ukazujących się w Hiszpanii po r. 1939.
55. SZUMLAKOWSKI, Marian: *Brygada Dąbrowskiego w Hiszpanii*. DTOW VII: 1953, nr 42/260.
Omawia m.in. pisma tej międzynarodowej brygady.
56. ZALESKA, Antonina: (*O prasie polskiej w Hiszpanii*). Manuskrypt-list, znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4° s. 2.
Uwagi o prasie polskiej w Hiszpanii, spisane przez żonę wybitnego publicysty śp. Wojciecha Zaleskiego.

HOLANDIA

57. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939*. Część XVII. W Belgii, Holandii i Danii, DTOW XII: 1959, nr 13/529.
Przegląd i omówienie prasy polskiej w Holandii.
58. STRENG, Billy: *Życie polskie w Holandii. Działalność prasowo-wydawnicza*. „Tydzień Polski” — „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” XX: 1959, nr 99/13.

INDIE

59. BŁOTNICKI, Władysław: *Polonica bibliograficzne indyjskie z lat 1940-1946*. TB Zeszyt B, s. 145-172.
Zestawia między innymi prasę polską w Indiach.
60. KOWALIK, Jan: *Prasa polskiej emigracji po r. 1939. Indie*. Manuskrypt w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4° Kart 5.
61. *Wykaz prasy. Indie*. PWPP (Londyn, 1950), s. 35-36.

IRAK

62. SŁOWIKOWSKI, Henryk: *Polonica bibliograficzne irackie z lat 1940-1946*. TB zeszyt B, s. 111-144.
Zawiera m.in. zestawienie prasy polskiej w Iraku, bibliografię polonistów prasowych w arabsko- i angielsko-języcznych periodykach Iraku z lat 1942-1943, głównie z „Iraq Times” oraz „Al-Iraq”.
63. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część VIII. Przemarsz przez ziemię kalifów*. DTOW. X: 1957, nr 36/454.
Przegląd i omówienie polskich wydawnictw w Iraku.
64. *Wykaz prasy. Irak*. PWPP (Londyn, 1950), s. 36.

IRAN

65. GOŁASZEWSKA, Melania i KOŚCIAŁKOWSKI, Stanisław: *Polonica bibliograficzne irańskie z lat 1942-1943-1944*. SI III, s. 206-290.
Zestawia prasę polską w Iranie, oraz przynosi bibliografię polonistów czasopiśmienniczych z gazet irańskich w językach: perskim, ormiańskim, angielskim, francuskim i rosyjskim.
66. GOŁASZEWSKA, Melania, KOŚCIAŁKOWSKI, Stanisław i ZDZIENSKI, Roman: *Polonica bibliograficzne irańskie z roku 1945, tudzież uzupełnienia do lat 1942-1944*. TB zeszyt B, s. 1-22.
Zestawia prasę polską w Iranie oraz polonica czasopiśmiennicze z prasy irańskiej, tak polskich jak i obcych autorów.
67. HOFFMAN, Jakub: *Bibliografia druków polskich w Iranie*. WD I: 1943, nr 15; II: 1944, nr. 13/31.
Daje szczegółowe zestawienia wydawnictw prasowych z terenu Iranu do roku 1943.
68. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część VII. W Iranie*. DTOW X: 1957, nr 33/451.
Przegląd i omówienie polskich wydawnictw periodycznych z Iranu
69. *Wykaz prasy. Iran* PWPP (Londyn, 1950), s. 36.

JAPONIA

70. KOWALIK, Jan: *Prasa polskiej emigracji po r. 1939. Japonia*. Manuskrypt w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4°. Kart 4.
Przegląd i omówienie polskich wydawnictw periodycznych w Japonii.

71. NAZIM, Justyn: *Sejbo no Kishi (Rycerz Niepokalanej)*. Manuskrypt-list znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif.
72. PISKOR, Aleksander: *Polacy na Dalekim Wschodzie*. „Dziennik Polski” II: 1941, nr 170.
Omawia m.in. wydawnictwa polskiej placówki dyplomatycznej w Tokyو.
73. SZCZEŚNIAK, Bolesław: *Polonica japońskie. Materiały japońskie dotyczące wpływów kulturalnych oraz wiedzy o Japonii*. „Teki Historyczne”. VI: 1954, nr 3-4.
74. *Wykaz prasy. Japonia*. PWPP (Londyn, 1950), s. 36.

KANADA

75. HEYDENKORN, Benedykt: *Emigracja polska w Kanadzie*. K VI: 1952, nr 4/54.
Wzmiankuje najważniejsze wydawnictwa polskie w Kanadzie.
76. TUREK, Wiktor: [*List do redaktora „Kultury” w sprawie przygotowywanej do druku bibliografii prasy polskiej w Kanadzie*]. K XV: 1961, nr 1/159-2/160, s. 226-227.
77. WARUSZYŃSKI, Zbigniew W.: *O czym piszą biuletyny montrealskie*. „Głos Polski” L/XV: 1958, nr 16.
78. WARUSZYŃSKI, Zbigniew W.: *Wydawnictwa montrealskie*. „Głos Polski” XLIX/XIV: 1958, nr 3.
79. WIERZBIAŃSKI, Bolesław: *Prasa [polska w Kanadzie do r. 1939]*. W „Polacy w świecie”, s. 134.
80. *Wykaz prasy. Kanada*. PWPP (Londyn, 1950), s. 36.

LIBAN

81. KANTAK, Kamil, X: *Dzieje Uchodźstwa Polskiego w Libanie 1943-1950*. „Cedr i Orzeł”, Bejrut, 1955, ss. 112, 115, 128, 130, 132-133, 144, 148, 177-178.
Charakterystyka wydawnictw prasowych polskiego wychodźstwa w Libanie w latach 1943-1950.

82. KOŚCIAŁKOWSKI, Stanisław i Maria ŁAGOWSKA: *Polonica bibliograficzne libańskie z lat 1942-1949*. TB zeszyt B, ss. 23-110, oraz 190-192.
Szczegółowa bibliografia poloników libańskich, rejestruje także dokładnie wydawnictwa prasowe.
83. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939*. Cz. IX. *Rzeczpospolita Polska pod cedrami*. DTOW X: 1957, nr 37/455.
Zestawia i omawia polską prasę w Libanie.
84. *Wykaz prasy. Liban*. PWPP (Londyn, 1950), s. 37.
Podaje tytuły wydawnictw prasowych z terenu Libanu.

LITWA

85. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939*. Cz. V. *Od Wilna po Narwik*. DTOW X: 1957, nr 29/447.
Zestawia i omawia prasę polską w Litwie, na Wileńszczyźnie i Podlasiu.
86. LERSKA, Hanna: *Druki Polski Podziemnej i wydawnictwa powstańcze*. [Instytut Literacki, Paryż 1949], s. 23.
Wymienie tytuły prasy podziemnej z terenu polsko-litewskiego przygranicza.
87. MACKIEWICZ, Józef: *O pewnej ostatniej próbie i zastrzelonym Bujnickim*. K VIII: 1954, nr 11/85.
M.in. o prasie polskiej w Wilnie czasu Drugiej Wojny Światowej.
88. MACKIEWICZ, Józef [Poprawki i uzupełnienia do J. Kowalika „Od Wilna po Narwik”]. 4°. s. 3.
Manuskrypt znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif., dostarczony w sierpniu 1959 na prośbę autora.
89. *Wykaz prasy. Litwa* PWPP (Londyn, 1950), s. 37.

NIEMCY

90. GOMÓLEC, Ludwik: *Prasa polska w Niemczech po drugiej wojnie światowej*. „Przegląd Zachodni” (Poznań), II: 1946, nr 45/46.

91. GROT-KWAŚNIEWSKI, Jerzy: *Prasa Polskiego Wychodźstwa Przymusowego na terenie b. Rzeszy. Referat wygłoszony na zjeździe dziennikarzy ze strefy brytyjskiej w Quakenbrueck, 17.VIII.1946.* Nakładem Delegatury na Niemcy Związku Dziennikarzy R.P. w Londynie, [Londyn] 1946. 8°, s. 12.

Zawiera przegląd i charakterystykę ważniejszych pism polskich ukazujących się w Niemczech i w Austrii. Posiada znaczenie historyczne jako pierwsza tego rodzaju próba.

92. GROT-KWAŚNIEWSKI, Jerzy: *Dodatek uzupełniający do broszury „Prasa Polskiego Wychodźstwa Przymusowego na terenie b. Rzeszy” w opracowaniu red. J. Grot-Kwaśniewskiego [Quakenbrueck, 1947 (?)].* 8°, s. 8.

Zawiera m.in. Pisma polskie wydawane w okupacyjnej strefie brytyjskiej Niemiec. Zestawienie z dnia 11 listopada 1946 r. podające nazwę i charakter wydawnictwa, wydawcę oraz miejsce ukazywania się pisma, jego redaktora, częstotliwość ukazywania się, oraz szczegóły odnośnie szaty graficznej.

93. KLUKOWSKI, Jerzy: *Spis prasy polskiej w Niemczech 1945-1948.* Wydano w ilości 50 egzemplarzy na prawach rękopisu. Dillingen/Donau. 1948 4°. Kart 22. Powielacz. [Nakład własny autora].

Jest to pionierska praca pierwszego bibliografa poloników niemieckich z czasu Drugiej Wojny Światowej. Zawiera około 300 tytułów periodyków z terenu Niemiec i Austrii, ujętych wg. następującego szematu: 1. Agencje prasowe; 2. Prasa licencjonowana; 3. Dzienniki; 4. Tygodniki; 5. Dwutygodniki; 6. Miesięczniki; 7. Komunikaty organizacyj; 8. Wydawnictwa specjalne; 9. Prasa żydowska poruszająca sprawy polskie; 10. Międzynarodowa prasa DP poruszająca sprawy polskie. Każdy z tych działów rzeczowych rozbity jest geograficznie. Stosunkowo krótki okres czasu, jak również chaotyczne warunki powojenne, w jakich praca ta została wykonana odbiły się niestety na jej jakości, stąd praca ta zawiera sporo nieścisłości i błędów.

94. KOPER, Stefan: *Polska prasa w Niemczech 1945-1947.* Copyright by Author, June, 30th 1947. 4°, s. 160. Manuskrypt znajdujący się w posiadaniu autora.

Pierwsza, kompletna bibliografia regionalna prasy polskiej na wychodźstwie, opracowana na podstawie naukowej, i poprzedzona obszernym wstępem historycznym, oraz oparta na imponującym materiale autopsyjnym, zebrany przez autora w Niemczech w latach 1945-47, i stale uzupełnianym. Bibliografia sporządzona jest według porządku alfabetycznego tytułów wydawnictw, i zawiera dokładny bibliograficzny opis każdej pozycji. Powinna rychło doczekać się uzupełnienia za okres do lat pięćdziesiątych, oraz opublikowania.

95. KOWALIK, Jan: *Polonica niemieckie za czas od 1 września 1939 do 31 grudnia 1948 roku*. Instytut Literacki, Paryż 1952. 8°, s. 69.
Bibliografia poloników dipisowskich poświęcona w zasadzie drukom książkowym zawiera kilka pozycji dotyczących wydawnictw periodycznych.
96. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Cz. XIV. Na gruzach Trzeciej Rzeszy. 1. Amerykańska Strefa Okupacji*. DTOW XI: 1958, nr 41/507.
Przegląd i charakterystyka polskiej prasy w amerykańskiej strefie okupacji Niemiec.
97. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Cz. XV. Na gruzach Trzeciej Rzeszy. 2. Brytyjska Strefa Okupacji*. DTOW XI: 1958, nr 49/515.
Przegląd i charakterystyka polskiej prasy w brytyjskiej strefie okupacji Niemiec.
98. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Cz. XIV: Na gruzach Trzeciej Rzeszy. 3. Francuska Strefa Okupacji*. DTOW XII: 1959, nr 9/525.
Przegląd i charakterystyka polskiej prasy we francuskiej strefie okupacyjnej Niemiec.
99. *Prasa w obozach strefy brytyjskiej. „Informacja Prasowa”* II:1947, nr 45.
100. *Wykaz prasy. Niemcy PWPP* (Londyn, 1950), s. 37-41.
Tytuły 133 pism polskich z terenu Niemiec ujętych według środowisk, w których się ukazywały: 1. Obozy cywilne; 2. Obozy wojskowe; 3. Obozy koncentracyjne; 4. Obozy pojenieckie.

NORWEGIA

101. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Cz. V. Od Wilna po Narwik*. DTOW X: 1957, nr 29/447.
Zestawia i omawia m.in. prasę polską z terenu Norwegii.
102. *Wykaz prasy. Norwegia. PWPP* (Londyn, 1950), s. 41.
Tytuły 6 pism polskich z terenu Norwegii.

PALESTYNA

103. APENSZLAK, Paulina: *Hejnał krakowski w Jerozolimie*. WP/L IV: 1943, nr 17/163. (Przedruk z nowojorskiej „Naszej Trybuny”).
Charakteryzuje m.in. prasę polską w Palestynie.

104. BIELATOWICZ, Jan: *Czasopiśmiennictwo polskie na Środkowym Wschodzie*. OB III: 1944, nr 12/152.
Połowa pracy poświęcona jest wyszczególnieniu polskich periodyków w Palestynie.
105. HORAIN-HAGIOPOLITA, Czesław M.A.: *Bio-bibliografia polsko-palestyńska generalna, A.D. 990-1950*. Zebrał i ułożył...
Kartoteka zawierająca 15.000 kart formatu 17x21,5 uwzględnia m.in. palestyńskie polonica prasowe.
106. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XI. W Palestynie i w Egipcie*. DTOW X: 1957, nr 46/464.
Przegląd i omówienie wojskowej oraz cywilnej prasy polskiej w Palestynie.
107. MŁOTEK, Mieczysław, mjr dr: *Kultura, oświata i sport w Brygadzie Karpackiej*. W: „Samodzielna Brygada Strzelców Karpackich w dziesięciolecie jej powstania” (Londyn, 1951), s. 122-138.
Omawia szczegółowo dzieje prasy SBSK w Palestynie.
108. OKTAWIEC, Jan, sierż.: *Bibliografia wydawnictw wojskowych w Palestynie i we Włoszech, 8.V.1942-7.V.1946*. Opracował... 476 Sekcja Wydawnicza (Dawniejsza Sekcja Wydawnicza 2 Korpusu), Bari 1946, d. 8°, s. 212.
Wyszczególnia i opisuje m.in. periodyczne wydawnictwa wydawane na wewnętrzny użytek wojska polskiego.
109. ORDEGA, Adam, pseud.: *Prasa polska na Bliskim Wschodzie*. PW III: 1941, nr 30.
110. SAWICKI, Tadeusz: *Rocznik bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej...* Opracował... (Londyn, 1942-1944). T.I.: poz. 31-32, 45, 47; T. II.: 569, 575-576, 582, 625, 628, 644; T. III.: poz. 1173, 1182, 1191.
Opisy bibliograficzne piętnastu periodyków polskich z terenu Palestyny.
111. *Wykaz pracy. Palestyna*. PWPP (Londyn, 1950), s. 41-42.
Podaje 27 tytułów pism polskich w Palestynie z okresu 2-giej Wojny Światowej.

POLSKA

A. Opracowania ogólne

112. BASIŃSKI, Euzebiusz: *Polonia Zagraniczna a Ziemia Zachodnie*. W: „Od Sudetów do Bałtyku. Rocznik Ziemi Zachodnich i Północnych” (Warszawa, 1960), s. 301-310.
Wymienia ważniejsze pozycje prasy polonijnej w USA, Kanadzie, Brazylii, Argentynie, Australii, Czechosłowacji, oraz w Anglii, jak również prasę polską poświęconą tematyce polsko-niemieckiej.
113. BROCK, Peter: *W zaraniu ruchu ludowego*. Nakładem Polskiego Stronnictwa Ludowego. Londyn, 1956, 8°, s. 79.
Cytuje i omawia prasę polskiego ruchu ludowego: „Wieniec”, „Pszczółka”, „Przegląd Społeczny”, „Kurier Lwowski”, „Przyjaciel Ludu”, „Związek Chłopski”. Ustępów 12 i 13 poświęcone są w całości omówieniu dziejów i ideologii „Przyjaciela Ludu”.
114. CHOYNOWSKI, Mieczysław: *Psychology in Poland: past and present*. PR III: 1958, nr 4, s. 88-103.
Omawia także fachowe periodyki z zakresu psychologii: „Polskie Archiwum Psychologii” (1926), „Psychotechnika” (1927), „Kwartalnik Psychologiczny” (1930), „Psychometrika” (1934-35), „Przegląd Fizjologii i Psychologii Pracy” (1927), „Przegląd Psychologiczny” (wznow. w r. 1958) oraz „Studia Psychologiczne”.
115. *East and East Central Europe: periodicals in English and other West European languages*. Compiled by Paul L. Horrecky with the assistance of Janina Wojcicka. U.S. Library of Congress, Washington, 1958. 4°, s. V — 126.
Obcojęzyczne czasopisma poświęcone Polsce, wydawane zarówno w kraju, jak i zagranicą: w USA (11), w Anglii (5), we Włoszech (2), w Niemczech (1), i w Hiszpanii (1).
116. GLINKA, Xawery: *Od pierwszych druków do 5.000 pism*. DPDZ XII: 1951, nr 138.
Uwagi na temat prasy polskiej, 1661-1939.
117. JORDAN, Zbigniew: *Stulecie Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk*. K XII: 1958, nry 1/123-2/124, s. 110-119.
Wymienia i omawia wydawnictwa periodyczne PTPN za lata 1856-1956.
118. MIEROSZEWSKI, Juliusz: *Galeria redaktorów*. W V: 1950, nr 27/222.
A. Beck („Zorza”), A. Krakowiecki, St. Mróz („Ilustr. Kurier Codz.”), „Tempo Dnia”, „Na Szerokim Świecie”), R. Hausner („Orzeł Biały”).

119. NOWAKOWSKI, Tadeusz: *Prasa polska w świecie*. PZ nr 59 z 1.XI.1948.
120. [OSTOJA, Dominik, i Zygmunt ŚCIBOR]: *Prasa polska [1661-1944]*. W: *Kalendarz Żołnierza 2 Korpusu Armii Polskiej 1946 r.* (Włochy, 1945), s. 160-168.
121. PŁOSKI, Józef: *Dzieje obozu narodowego do 1941 roku. W sześćdziesiątą rocznicę założenia Ligi Narodowej*. Nakładem Stronnictwa Narodowego. Londyn, 1953. m.8° s. 63.
Zawiera charakterystykę „Głosu” (s. 2-7), i „Przeglądu Wszechpolskiego” (s. 7-10), oraz tabelę chronologiczną powstania ważniejszych pism obozu narodowego.
122. SIERPIŃSKI, Wacław: *The Warsaw School of Mathematics and the present state of mathematics in Poland*. PR IV: 1959, nr 1-2, s. 51-63.
M.in. dokładne omówienie matematycznych periodyków: „Prace Matematyczno-Fizyczne” (1887), „Wiadomości Matematyczne” (1897), „Fundamenta Mathematicae” (1919), „Mathematical Monographs” (1932), „Studia Mathematica” (1927), „Annales Polonici Mathematici” (1954), „Colloquium Mathematicum”, „Zastosowania Matematyki”, „Rozprawy Matematyczne”, oraz „Acta Arithmetica”.
123. SZWAJDLER, Franciszek: *Liga Polska (1887-1893)*. MP XII: 1952, nry 205/15-206/16.
Omawia m.in. prasę ruchu narodowego: „Głos” (1886), „Wieniec”, „Pszczółkę” (1875), „Przegląd Społeczny”, „Przyjaciel Ludu”, „Wolne Słowo Polskie” (15.9.1887-5.8.1889).
124. *Twórcy i przywódcy Ligi Narodowej*. MP XIII: 1953, nr 233/19.
M. in. podaje krótkie biografie dziennikarzy ruchu narodowego: Z. Balicki, Roman Dmowski, Jan L. Popławski, Z. Wasilewski, J. Hłasko, B. Wasiutyński, J. Bartosiewicz, W. Korfanty, J. Załuska, A. Rząd i St. Osada.
125. WASILEWSKI, Zygmunt: *Życiorys. 1865-1939*. MP XVIII: 1958, nry 338/9-352/23; XIX: 1959, nry 353/1-375/22; XX: 1960, nry 376/1-379/4.
Wymienia dziesiątki tytułów prasy polskiej z pierwszej połowy XX wieku. „Szczegółowe omówienie poświęca pismom: „Głos”, „Słowo Polskie”, „Gazeta Warszawska”, i „Myśl Narodowa”.

126. WIERZBIAŃSKI, Bolesław: *Światowy Związek [Polaków z Zagranicy] a prasa polska zagranicą*. PZ (Londyn), nr 59 z dn. 1.XI. 1948.

Omawia pisma: „Polacy Zagranicą”, „Tygodnik Ilustrowany Polska”, „Biuletyn Prasowy”, „Biuletyn Gospodarczy”, „Biuletyn Krajowy”, „Światowy Związek Polaków z Zagranicy dla Polonii Zagranicznej”, „Listy Polskie”, „Serwis dla Prasy Polskiej”, „Polska Agencja Prasowa Światpol”, „Biuletyn Informacyjny”, „Serwis Artykułowy”, „Polonia Zagraniczna”, i „Świat Młodych”.

127. ZAREMBA, Zygmunt: *Sześćdziesiąt lat walki i pracy P.P.S. Szkic historyczny*. Wydawnictwo Centralnego Komitetu Zagranicznego P.P.S. (Londyn, [1952]. 8°, s. 35.

Omawia m.in. prasę socjalistyczną: „Przedświt” (1893), „Robotnik” (1894), „Promień”, „Jedność Robotnicza”, „Naprzód”, „Prawo Ludu”, „WRN”, „Gwardia Ludowa”, „Wiedź i Miasto”, „Wolność”, „Listy Pełnomocnika CKW PPS”, oraz „AS — Akcja Socjalistyczna”.

128. ZIFFER, Bernard: *Poland: History and historians. Three bibliographical essays by...* Mid-European Studies Center. New York, 1952. 8°, s. 107.

W rozdziałach „Polish Bibliography” oraz „Polish periodicals and serial publications in the Inter-war period”, omówione zostały: „Urzędowy Wykaz Druków...”, „Przewodnik Bibliograficzny”, „Bibliografia Polska”, „Przegląd Bibliograficzny”, oraz „Przegląd Księgarski”, jak również wszystkie ważniejsze czasopisma naukowe polskie przed i po-wojenne, przynoszące materiał bibliograficzny.

B. Do pierwszej wojny światowej

129. B.K.: *Śp. Roman Leitgeber*. MP XIV: 1954, nr 260/23.

Koncern prasowy Drukarni Polskiej w Poznaniu: „Kurier Poznański”, „Orędownik”, „Wielkopolanin”, „Pomorzanin”, „Ilustracja Polska”, „Słowo Pomorskie”.

130. CHOWANIEC, Czesław, i Irena GAŁĘZOWSKA]: *Powstanie listopadowe w dokumentach i pamiętnikach Biblioteki Polskiej w Paryżu*. (Londyn, 1952), s. 25-26.

Rozdział III. ustęp e): „Opinia publiczna”, podaje opisy bibliograficzne gazet warszawskich jak: „Nowa Polska”, „Kurier Polski”, „Dziennik Powszechny Krajowy”, „Polak Sumienny”, „Polak Zawisłański”, „Korespondent Polski”, „Merkury”, „Dziennik Gwardii Honorowej”, „Wolny Polak”, oraz paryskie „Nouvelles de Pologne”. Pisma te pokazano na wystawie ku upamiętnieniu Powstania Listopadowego, zorganizowanej w Londynie w r. 1952.

131. CZAPSKA, Maria: *Z doświadczeń Wielkiej Emigracji*. K III: 1949, nr 16-17, s. 220-235.

Charakteryzuje i wymienia wydawnictwa monograficzne oraz periodyczne Wielkiej Emigracji, ukazujące się we Francji.

C. Międzywojenne dwudziestolecie

132. BALIŃSKI, Ignacy: *Jan Lorentowicz, zmarły w Warszawie w 1939 r.* W: „Straty Kultury Polskiej” 1939-1945, t. II., s. 309-315.

Omawia pisma: „Pobudka”, „Młodzież Socjalistyczna”, „Kurier Warszawski”, „Nowa Gazeta” (organ Postępowej Demokracji).

133. BIELATOWICZ, Jan: *X. Jan Piwowarczyk*. W XVI: 1961, nr. 4/773.

Charakterystyka krakowskiej prasy międzywojennej, oraz prasy katolickiej: „Głos Narodu”, „Tygodnik Powszechny”.

134. BOGUSŁAWSKI, Antoni, i Tymon TERLECKI, red.: *Stanisław Stroński. W 50-lecie pracy pisarskiej*. Oficyna Poetów i Malarzy na Emigracji w Anglii. [Tunbridge Wells, Kent], 1954, d. 4°, s. 112.

Na s. 111-112: „Nota bio- i bibliograficzna”.

135. CIOŁKOSZ, Adam: *Polski ruch robotniczy poza granicami Państwa Polskiego*. W: „Polonia Zagraniczna 1929-1954”, (Londyn, 1955), s. 26-31.

M. in. mowa o prasie polskich socjalistów: „Robotnik Polski”, „Gazeta Górnicza”, „Przegląd Współdzielczy”, „Pracownik Współdzielczy”, „Oświata”, „Prawo Ludu”, „Głos Pracy”.

136. *Dziennikarze*. W: „Straty Kultury Polskiej” 1939-1945, t. II, s. 535-539.

Lista 79 nazwisk niezujących dziennikarzy polskich, zaopatrzonych notami biograficznymi.

137. GLINKA, Xawery: *Pisma warszawskie między wojnami*. DPDZ XII: 1951, nr 146 z dn. 20.VI.1951.

„Rewia”, „Dziennik Powszechny”, „Słowo”, „Dzień Polski”, „Czas”, „Głos Prawdy”, „Gazeta Polska”, „Nowiny Codzienne”, „Myśl Niepodległa”, „Express Poranny”, „Kurier Czerwony”, „Goniec Warszawski”, „Echo Warszawskie”, „Epoka”, „Warszawianka”, „Polska Zbrojna”.

138. GLINKA, Xawery: *Warszawskie redakcje* DPDZ XII: 1951, nr 144 z dn. 20.VI.1951.
„Kurier Warszawski”, „Kurier Poranny”, „Przegląd Wieczorny”, „Kurier Polski”, „Robotnik”. (Artykuły Glinki uzupełnione lub sprostowane zostały przez Bogusławskiego i Strońskiego (nr 155), oraz przez Mękarskiego i Mazura (nr 166).
139. GORDON, A.Z.: *Brytyjska prasa katolicka a sprawa polskich granic wschodnich*. W: „Myśl Katolicka” (Londyn, 1944), s. 38-43.
140. LESIŃSKI, Mieczysław: *Siedemnaście wydawnictw Związku Nauczycielstwa Polskiego*. TPDP XXI: 1960, nr 43/253.
141. ORDEGA, Adam, pseud.: *Karol Ludwik Koniński, zmarły w r. 1948*. W: „Straty Kultury Polskiej 1939-1945”, t. II, s. 300-308.
Omawia prasę Chrześcijańskiej Demokracji: „Głos Narodu”, „Polonia”, „Odnowa”.
142. STROŃSKI, Stanisław: *Adolf Nowaczyński, zmarły w Warszawie w 1944 r. Dziennikarz*. W: „Straty Kultury Polskiej 1939-1945”, t. II, s. 329.
Omawia prasę z którą zmarły współpracował: „Liberum Veto”, „Rzeczpospolita”, „Myśl Narodowa”, „Prosto z Mostu”, „Wiadomości Literackie”, „Kronika” i „Tęcza”.
143. TERLECKI, Tymon: *Ostap Ortwin, rozstrzelany przez Niemców we Lwowie w 1942 r. w związku z likwidacją ghetta*. W: „Straty Kultury Polskiej 1939-1945”, t. II, s. 342-373.
Omówione zostały pisma: „Młodość” (Kraków, 1898-1900), „Promień” (1899-1904), „Krytyka”, „Droga”, „Słowo Polskie”, „Głos”, „Nowy Przegląd Literatury i Sztuki”, „Przegląd Warszawski”, „Wiadomości Literackie”.
144. TERLECKI, Tymon: *Wiktor Brummer, zmarły w Szkocji w 1942 r.* W: „Straty Kultury Polskiej 1939-1945”, t. II, s. 284-290.
Omówione pisma: „Życie Teatralne”, „Przegląd Wieczorny”, „Przegląd Współczesny”, „Droga”, „Scena Polska”.
145. WINIEWICZ, Józef: *Witold Noskowski, zmarły w r. 1939 w nieznanym okolicznościach*. W: „Straty Kultury Polskiej 1939-1945”, t. I, s. 352-363.
„Głos Narodu” (Kraków), „Przegląd Wieczorny” (Warszawa), „Dziennik Powszechny” (Warszawa), „Dziennik Poznański”, „Kurier Poznański”.

146. WINOWSKA, Maria: *Szaleniec Niepokalanej. Ojciec Maksymilian Kolbe*. Nakładem Katolickiego Ośrodka Wydawniczego „Veritas”, Londyn, 1954. m.8°, s. 254.
Zawiera materiał historyczny do polskiej prasy franciszkańskiej: „Rycerz Niepokalanej”, „Mały Dziennik”, „Seibo no Kishi”.
147. ZBYSZEWSKI, Karol: *Stanisław Piasecki, rozstrzelany przez Niemców w nocy z dnia 12 na 13 czerwca 1941 r.* W: „Straty Kultury Polskiej 1939-1945”, t. I, s. 364-375.
„Dziennik Wileński”, „ABC”, „Wieczór Warszawski”, „Prosto z Mostu”, „Walka”.
148. ŻELEŃSKI, Władysław: *La presse. W: „Pologne” 1919-1939*. Vol. III. (Neuchatel, 1946), s. 737-743.

D. Druga Wojna Światowa

149. *Agencje prasowe w Polsce pod okupacją*. PPPP XI/1943 I/1944. Część I, s. 5-7.
Omawia następujące agencje prasowe Polskiego Podziemia: Agencja Informacji Krajowej, Agencja Informacyjna Stronnictwa Ludowego „Wies”, Agencja Prasowa Armii Podziemnej, Narodowa Agencja Prasowa, Polska Informacja Prasowa (O. N. R.), Agencja Prasowa Młodzież, Dokumenty i Materiały Mas Pracujących Polski (PPS), Przegląd Prasy, Polska Informacja Antykomunistyczna, Dokumenty Chwili.
150. BROME, Vincent: *Europe's Free Press. The underground newspapers of France, Belgium, The Netherlands, Luxembourg, Germany, Czechoslovakia, Poland, Yugoslavia, Norway described as far as the censor permits by...* Feature Books Limited. London, [1943], d. 16°, s. 127.
W rozdziale dotyczącym Polski omówione są następujące pozycje podziemnej prasy krajowej: „Głos Polski”, „Insurekcja”, „Robotnik w Walce”, „Pochodnia”, „Sprawa”, „Młodzież”, „Agencja Prasowa”, „Nowa Polska”, „Warta”, „Biuletyn Informacyjny”, „Jutro”, „Do Broni”, „Wiadomości Polskie”, oraz „Rzeczpospolita”. Rozdział zawiera też dokładne omówienie warunków istnienia tej prasy.
151. CEDRO, Piotr: *Nauka, szkolnictwo i sztuka w Polsce po wrześniu 1939 r. II. Piśmiennictwo i ruch wydawniczy*. WP I: 1940, nr 39.
Omawia niemiecką prasę urzędową na terenie „Generalnej Gubernii”, oraz tzw. „gadzinówki”.

152. CICHY, Władysław: *Echa Katyńia w książkach i w prasie*. OB XXI: 1961, nr 16/981/677.
153. *German news versus German views. The Nowy Kurier Warszawski*. PFR III: 1942, nr 35.
Prasa „gadzinowa” w „Generalnej Guberni”, oraz faksymile jej stron tytułowych.
154. HRABYK, Klaudiusz: *Przemilczane Podziemia*. K III: 1949, nr 1/18, s. 53-69.
Kompetentne omówienie wydawnictw „Obozu Polski Walczącej”.
155. JĘDRZEJEWICZ, Waclaw and Pauline C. RAMSAY, comp. and ed.: *Poland in the British Parliament 1939-1945. Vol. I. II*. Józef Piłsudski Institute of America for Research in the Modern History of Poland. New York, 1946-1959, s. 495, 607.
Z treści dotyczącej prasy: Tom I: 111. Polish Press in Great Britain. 115. Polish Publications in Great Britain. 126. Polish Publications. 127-128. Polish Newspapers. Tom II: 39. Foreign Newspapers in Great Britain, 46. Polish Government — Newspaper Attacks. 53. Suppression of „Wiadomości Polskie”.
156. KARSKI, Jan: *Story of a Secret State*. Houghton Mifflin Co., Boston 1944. m. 8°, s. 391.
Na s. 264-274 omówiono w osobnym rozdziale ważniejsze wydawnictwa polskiej prasy podziemnej w kraju, oraz warunki jej istnienia.
157. KARSKI, Jan: *The Underground Public Opinion*. PFR IV: 1943, nr 82.
158. KOMISJA HISTORYCZNA POLSKIEGO SZTABU GŁÓWNEGO W LONDYNIE: *Polskie Siły Zbrojne w Drugiej Wojnie Światowej. Tom III. Armia Krajowa* Instytut Historyczny im. gen. Sikorskiego. Londyn, 1950. d. 8°, s. 972.
Zawiera a) oficjalny spis prasy A.K. (s. 277-280), b) spis prasy powstańczej (s. 280-282), c) wykaz prasy propagandy „Wydziałów „R” oraz „N” (s. 290-292), d) omówienie wydawnictw BIP-u (s. 292), omówienie działalności „Tajnych Wojskowych Zakładów Wydawniczych” — TWZW (293-296), oraz omówienie wydawnictw propagandy dywersyjnej (s. 512-514, 898).
159. *Kraj mówi. Krew-Łzy-Wiara*. DP II: 1941, nr 377.
Fotomontaż z tytułowych stron 20 dzienników i tygodników podziemnych, wychodzących w kraju, zaopatrzony przedśłowiem.

160. LASKOWSKI, Janusz: (jak opowiedział pchr. Połoński): *Korespondenci Wojenni Armii Krajowej*. DZ-APW III: 1945, nr 195/550.
Omawia pracę „Prasowych Sprawozdawców Wojennych” — PSW, jak również gazetki AK w województwie Kieleckim: *Echo Leśne*, i *Głos z za Krzaka*.
161. LERSKA, Hanna: *Druki Polski Podziemnej i wydawnictwa powstańcze*. [Instytut Literacki, Paryż 1949]. 8°, s. 23, (Nadbitka z „Kultury”).
Najobszerniejszy ze spisów druków Polski Podziemnej opublikowany na Emigracji (633 poz.). Zawiera wszystkie tytuły prasy, ogłoszone w publikacjach kraju („Wykaz prasy konspiracyjnej IX.1939-I.1945”, oraz „Prasa Powstania Warszawskiego VIII-X.1944”), a ponadto 50 poz. druków zwartych. Lerska zestawiła swój spis m.in. przy współpracy czytelników „Kultury”. W tymże piśmie pojawiły się w formie listów do Redakcji uzupełnienia nadesłane przez Śl. Dunin-Borkowskiego (nr 27 z r. 1950), Z. Ossowskiego (nr 28-29 z r. 1950), Kol. Felka (nr 31 z r. 1950), oraz A. Rolleder (nr 37 z r. 1950).
162. LERSKA, Hanna: *Zaczątek bibliografii druków Polski Podziemnej pod okupacją 1939-1964*. K. III: 1949, nr 15, s. 143-150.
Lista 179 periodyków.
163. [Lista pism podziemnych z kraju, dochodzących do Londynu]. PPPP XI/1942-1/1943, [nr I].
Spis 26 pism Polskiego Podziemia w kraju wraz z podaniem politycznych adresów wydawniczych.
164. MACKIEWICZ, Józef: *Prasa angielska o Katyniu*. DPDZ XII: 1951, nr 255.
Zestawienie 30 tytułów artykułów z pism angielskich omawiających angielskie tłumaczenie książki Mackiewicza o Katyniu.
165. *Polish Labour underground press*. Foreword by Ivor Thomas, (Liberty Publications, London), [1944], 8°, s. 23.
Przegląd polskiej tajnej prasy socjalistycznej.
166. *The Polish Underground Press*. PFR III: 1942, nr 45.
Generalna charakterystyka prasy podziemnej oraz fotografia przedstawiająca strony tytułowe 17 pism.
167. *Przegląd Polskiej Prasy Podziemnej*. Londyn 1943-1944.
Nieregularny periodyk Wydziału Społecznego, Polskiego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Londynie, przynoszący przedruki z prasy krajowej, spisy prasy podziemnej, notatki wydawnicze, oraz antologię poezji krajowej. Zawiera również wiele biograficznego materiału odnośnie wydawnictw prasowych Polskiego Podziemia.

168. SLEDZIŃSKI, Wacław: *Cztery dzienniki gadzinowe w kraju. Prasa okupacyjna nie mająca żadnego wpływu na opinię*. DP III: 1943, nr 885.
„Gazeta Łwowska”, „Ilustrowany Kurier Polski”, „Kurjer Cze-
stochowski”, „Nowy Kurjer Warszawski”.
169. SOPICKI, Stanisław: *Kraków w ruchu podziemnym*. W V: 1950, nr 3/198.
M. in. omawia wydawnictwa tajne pt. „Surma”, i „Dziennik Polski”.
170. [*Spis prasy krajowej*]. PPPP XI/1943-I/1944. Część I, s. 1-5.
Lista zawiera 141 tytułów prasy polskiej z kraju, wychodzącej w czasie od listopada 1943 do stycznia 1944. Pisma ułożone są według wydawców: Delegatura na kraj (12), P.Z.P. (12), Ugrupowania chłopskie (11), Ugrupowania socjalistyczne, syndykalistyczne, i demokratyczne (30), Ugrupowania centrowe (14), Ugrupowania prawicowe (25), Ugrupowania b. Sanacji (8), Różne (31), oraz Uzupełnienia.
171. (SWORAKOWSKI, Witold, S.): *List of the Polish Underground collection, 1939-1945*. Hoover Library and Institute, Stanford University. Stanford, August 1948. 4°, s. 18.
Katalog kolekcji druków Polskiego Podziemia znajdujących się w Bibliotece Hoovera w Palo Alto, w Kalifornii. Zawiera 1) książki, broszury, ulotki i fotografie (83 poz.), 2) dokumenty rządowe (20 poz.), oraz 3) czasopisma (106 poz.), głównie w postaci fotokopii. We wspomnianej bibliotece znajduje się również 2 stronicowy „Supplement N° I to the list of Polish Underground collection”.
172. SZPOTAŃSKI, Stanisław: *Prasa podziemna [w Polsce, 1939-1945]*. „Kurier Polski” (Buenos Aires), III: 1960, nr 147.
173. TROŚCIANKO, Wiktor: *W Walce*. MP VII: 1947, nr 108/3.
Drugi kolejny redaktor „Walki” omawia prasę podziemną Narodowej Organizacji Wojskowej: „Walka”, „Młoda Polska”, „Sprawy Narodu”, „Żołnierz Wielkiej Polski”, „Polak”, „Patrol”, „Warszawski Głos Narodowy”, „Słowo Polskie” — Lwów, jak również wydawnictwa książkowe.
174. *Więści z Wilna i z Litwy*. WP I: 1940, nr 32-33.
Wspomina m.in. także prasę polską: „Gazeta Ludowa”, „Gazeta Codzienna”, „Kurier Wileński”, „Dzień Polski”.

175. *Zagadnienia kulturalne w pismach młodzieżowych Polski Podziemnej*. PPPP nr 11/44 (Luty 1944), s. 1-9.
 Analiza kulturalnej i ideologicznej treści kilkudziesięciu młodzieżowych pism warszawskich z okresu okupacji niemieckiej.
176. ZAREMBA, Zygmunt: *Wojna i konspiracja*. Bolesław Świderski, Londyn 1937. 8°, s. 347.
 Na stronie 108-110 omówiono montowanie aparatu wydawniczego polskiego Podziemia Socjalistycznego. S. 110-112 podaje życiorys dziennikarza socjalistycznego St. Dubois, notując prasę, którą zmarły redagował lub z którą współpracował: „Biuletyn Informacyjny”, „Barykada Wolności”, „Polska Żyje”. Na s. 241-247 omówiony jest „Robotnik”, wychodzący w czasie Powstania Warszawskiego jako dziennik.
177. *Żałobna lista. Działacze Stronnictwa Narodowego zabici lub zmarli w okresie od 1 września 1949*. MP VIII: 1948, nr 122/5.
 Podaje nazwiska kilkudziesięciu dziennikarzy z szeregów Stronnictwa Narodowego, oraz kilkadziesiąt tytułów czasopism polskich z okresu międzywojennego dwudziestolecia, i z czasu hitlerowskiej okupacji.

E. P o r o k u 1 9 4 5

178. DANILEWICZ, Maria L[udwika]: *Periodical and non-periodical publications [in Poland, June 1952]*. W: „The Pattern of Life in Poland”, VIII. Mid-European Research and Planning Centre. Paris, June 1952. 8° 48.
 Treść: 1. The publishing policy of the State. 2. Review of the legislation (1945-1951). 3) Analysis of statistical data. 4. Subject analysis of publishing output. 5. Conclusions. 6. Bibliography. 7. List of statutory instruments. 8. Appendix I, II.
179. DANILEWICZ, Maria L[udwika]: *Ruch wydawniczy [w Polsce po roku 1945]*. K (Numer krajowy) z marca 1952, s. 228-229, 243.
 Omawia politykę wydawniczą, daje przegląd ustawodawstwa z dziedziny wydawniczej i bibliotekarskiej, analizuje oraz charakteryzuje produkcję wydawniczą. Rzecz zaopatrzone w bibliografię i przegląd tekstów prawnych. Na s. 228-229 znajdujemy dane odnośnie czasopism.
180. GLABISZ, Kazimierz: *O krajowej prasie wojskowej*. W III: 1948, nr 9/100.
- 180-a JORDAN, Zbigniew: *O sytuacji w filozofii [w Polsce]*. K XII: 1958, nr 4/126, s. 79-87.
 Omawia „Myśl Filozoficzną” i „Studia Filozoficzne”, wzmiankując krótko przedwojenną polską prasę z zakresu filozofii.

181. KULTURA. NUMERY KRAJOWE. Nr 1 z marca 1/52; nr 2 z października 1952; nr 3 z grudnia 1952; nr 4 z maja 1953; nr 5 z lipca 1953. Redakcja: Stanisław GRYZIEWICZ, Jan JODZEWICZ, Leonard RUDOWSKI, i Wojciech ZALESKI. Instytut Literacki, Paryż. Str. 399-236-393-396-153.
Zawiera kilka tysięcy pozycji bibliograficznych druków zwartych i periodyków, głównie krajowych, wyczerpujących wszystkie aspekty politycznego, gospodarczego, kulturalnego i religijnego życia w kraju.
182. *Odebranie debitu pocztowego polskim pismom*. PZ nr 32, z dn. 15.I. 1947.
Lista 70 pism polskiego wychodźstwa, wydawanych w Anglii, w Stanach Zjednoczonych A.P., w Palestynie i na Bliskim Wschodzie, we Włoszech i w Austrii, oraz we Francji, którym Dyrektor Głównego Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk, odebrał debit komunikacyjny.
183. [*Periodyki farmaceutyczne w Polsce*, 1948]. BF III: 1948, nr 3/13.
184. POLISH UNIVERSITY COLLEGE LIBRARY, LONDON. *Alphabetical list of Polish periodicals [published in Poland]*. Supplement to „Books in Polish”. Nr I, 1951 — Nr IX, 1957.
Spis prasy wychodzącej w kraju, znajdującej się w zbiorach Biblioteki Polskiej w Londynie. Od r. 1958 te roczne spisy ukazują się pod zmienionym tytułem, i zawierają także prasę emigracyjną.
185. *The press in Authoritarian countries*. I.P.I. Survey N° 5. Published by the International Press Institute. Zürich, 1959, 8°, s. 210.
W rozdziale „Poland” (s. 101-120) omówiono prasę krajową, oraz warunki jej istnienia w latach 1953-1958.
186. *The press in Satellite countries*. B.w., b.m. b.d. 4°, s. 19.
W ustępie poświęconym Polsce, anonimowy autor omawia politykę prasową stosowaną w kraju po roku 1945.
187. *Przed szczecińskim spotkaniem z Polonią zagraniczną*. KAJ VI/II: 1961, nr 28/80.
Omówiono wydawnictwa periodyczne „Towarzystwa Łączności z Polonią Zagraniczną” wydawane dla Polaków na obczyźnie: „Wisielka” (biuletyn dla nauczycieli i młodzieży szkolnej), „Nasza Ojczyzna”, „Krajowa Agencja Informacyjna”, „Polish News and Views”, „Rocznik Polonii Zagranicznej”, oraz kalendarz dla Polonii.

188. [SWORAKOWSKI, Witold S.]: *Bibliography of law journals currently published in Eastern Europe*. Hoover Institute and Library. Stanford, California, June 8, 1955. 4°. Kart 9. Powielacz.
Polskę reprezentują: „Czasopismo Prawno-Historyczne”, „Journal of Juristic Papyrology”, „Nowe Prawo”, „Państwo i Prawo”, „Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego”, „Sprawy Międzynarodowe”, oraz „Zbiór Dokumentów”. Podkreślone pozycje znajdują się w bibliotece Hoovera.
189. [SWORAKOWSKI, Witold S. and Marina TINKOFF]. *Periodicals and newspapers concerning East-Central and East Europe in the Library of the Hoover Institution 1958; A Checklist*. Stanford University, Calif., [October 1958] 4°. Kart 22, Powielacz.
Z poloników wymieniono 27 pism publikowanych w kraju, oraz 11 periodyków wydawanych na emigracji.
190. TABACZYŃSKI, Tadeusz: *Słowo drukowane w dzisiejszej Polsce*. „Kurier Polski” (Buenos Aires), IV:1960, nr 175/176.
Charakterystyka i dane statystyczne wydawnictw krajowych.
191. W.J.: „Polska Ludowa” w *periodycznej prasie sowieckiej w roku 1953* „Zagadnienia Polskie” (Washington) I: 1954, nr 1-2.
192. WEINTRAUB, Wiktor: *Czasopisma reżymowe w Kraju*. „Przed Świtem” I: 1946, nr 5, s. 235-238.
Polityka wydawnicza — Pisma, które nie docierają — Koncern prasowy „Czytelnika” — „Kuźnica” — „Odrodzenie” — ZSSR, W. Brytania, U.S.A. — „Przekrój” — „Twórczość”.
193. WEPSIEĆ, Jan: *Polish newspapers in 1953. A Union list compiled by...* Mid-European Studies Center. New York, 1955. d. 8°, s. 18.
Spis zawiera tytuły polskiej prasy krajowej wraz z danymi, dotyczącymi adresu wydawniczego, częstotliwości ukazywania się gazety, oraz jej charakteru.
194. ZIMMER, Szczepan, K.: *Polska Bibliografia Literacka za rok 1956*. K. XV: 1961, nr 7/165-8/166, s. 217-220.
Z zagranicznych źródeł bibliograficznych wymieniona praca zawiera materiały z następujących 13 pism polskich: „Dziennik Polski”, „Głos Ludowy”, „Horyzonty”, „Horyzonty”, „Jutro Polski”.

„Kultura”, „Orzeł Biały”, „Robotnik”, „Syrena”, „Rocznik Polskiego Tow. Nauk. na Obczyźnie”, „Wiadomości”, „Wiadomości” (Paryż), „Związkowiec”, „The Polish Review”.

195. ZLATOPER, Grga: *Survey of the Satellite Press Since 1945*. Microfilmed Ms nr 346. (Mid-European Center Studies, New York 1955).

Manuskrypt znajduje się w archiwum w Mid-European Studies Center w Nowym Yorku.

RUMUNIA

196. BRZEZIŃSKI, Józef, hm.: *Harcerstwo polskie na uchodźstwie w Rumunii. Przyczyńki*. „Skaut” (Jerozolima), II: 1943, nr 7/12.

M.in. omawia polską prasę młodzieżową w tym kraju.

197. CIEŚLEWICZ, Stanisław: *Droga do Brygady [Karpackiej]. Przyczynek do dziejów tworzenia wojska polskiego na Bliskim Wschodzie w r. 1940*. OB XX: 1960, nr 36/949.

„Gazeta Ścienna” (Caracal), „Ze Świata i z Polski” (Targiu Jiu). Mowa również o własnej krótkofalowej radiostacji, obsługującej konspiracyjnie prasę obozową.

198. KASTERKA, Marya: *Jean Oberlé*. OB XXI: 1961, nr 23/988/684.

KASTERKA, Marya: *Trzy wspomnienia*. DTOW XII: 1959, nr 8/524.

Historyczne dane odnośnie konspiracyjnego, najdłużej w Rumunii istniejącego pisma polskiego, „Kłosy”, wydawanego i redagowanego przez M.K. w Craiova.

199. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po r. 1939. Cz. II. Rumuńsko-węgierskie rozdroże*. DTOW X: 1957, nr 22/440.

Przegląd polskiej prasy wychodźczej w Rumunii

200. POBÓG-MALINOWSKI, Władysław: *Na rumuńskim rozdrożu. Fragmenty wspomnień*. K II: 1948, nr 7, s. 116-133; nr 8, s. 80-116; nr 9/10, s. 130-178.

Wspomina „Wiarusa na Obczyźnie” wydawanego w Tulcea.

201. SAWICKI, Tadeusz: *Rocznik Bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych o Polsce wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej...* Opracował...

(Londyn, 1942-1944). T. I, poz. 11, 13, 64, 107; T. II, poz. 568; T. III, poz. 1190.

Podaje opisy bibliograficzne sześciu pism polskich z terenu Rumunii.

202. *Wykaz prasy. Rumunia*. PWPP (Londyn, 1950), s. 42. Tytuły piętnastu pism polskich z terenu Rumunii.

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ

Bibliografia prasy z terenu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej wykracza niejednokrotnie poza ramy nakreślone niniejszej pracy. Uzględniono w niej kilka cennych pozycji z dawniejszego okresu, zarówno ze względu na ich dokumentarną wartość, jak również i dlatego, że prace te chętnie bywają przez współczesnych bibliografów zapominane, na co w żadnym wypadku nie zasługują.

203. *Alliance College publications, Cambridge Springs, Pennsylvania*. PR II: 1957, nr 2-3, s. 175-176.
Wydawnictwa periodyczne Kolegium Związkowego, głównie „Alliance Journal” oraz „Polish Folklore”.
204. BONIKOWSKI, Samuel, Rev., O.M.C.: *The Polish press in Wisconsin*. PAS II: 1945, nr 1-2, s. 12-23.
205. BUTLOW, Gustaw: *Prasa słowiańska w Stanach Zjednoczonych*. „Świat i Polska” (Warszawa), I:1948, nr 16.
206. CHARITINA, S.M., C.S.S.F.: *Bibliography of the writings of the Felician Sisters in the United States 1946-1954*. PAS XI: 1954, nr 3-4, s. 78-97.
Bibliografia zawiera zarówno prace Sióstr Felicjanek z zakresu prasoznawstwa, jak i wykaz periodyków przez nie wydanych („Ave Maria”, „Nasze Pisemko”, „Promyk”).
207. DOMAN, Sister Mary Tullia, M.A.: *Evidences of Secularism in Catholic College Newspapers*. Marquette University, Milwaukee, Wisconsin, 1952, 8°, s. 115.
Analityczne studium zawartości treści i szaty typograficznej 50 czołowych periodyków młodzieżowych, wykazujące stopień ich zświecczenia.
208. FIEBIG, Jan: *Lewicowa prasa polonijna w Ameryce*. ZP I: 1960, nr 4, s. 40-55.
209. *From New York to California. Polish National Alliance of the United States of North America in the Press of America. Vol. I 1947-1951. Partial collection of clippings*

from leading United States news-papers covering period from the Polish National Alliance 30th Quadrennial Convention in Cleveland, Ohio, in 1947 — to the 31st. Convention in Buffalo, N.Y. in 1951. 4° nlb., s. 32. [Chicago, około 1952].

210. *From New York to California. The P.N.A. Story in the Press of America.* Partial collection of clippings... period from the Polish National Alliance 31st Convention in Buffalo, N.Y. in 1951, to the 32nd Convention in Minneapolis, Minn. in 55. [Chicago, około 1956]. 2°, s. nlb. 272.
211. GEBERT, Bolesław: *35 lat w USA. Wspomnienia.* „Z Pola Walki”, (Warszawa), II: 1959, nr 3, s. 140-182 (oraz w „Prasie Polskiej” — W-wa, XIII: 1960, nr 6-7). Charakterystyka polskich wydawnictw socjalistycznych w USA, jak np. „Głos Robotniczy”, „Trybuna Robotnicza”, i inne.
212. GRZYBOWSKA, Zofia: *A Contribution to Polish-American History: Nineteenth Century Catholic Serials in the United States.* PAS XII: 1955, nr 3-4, s. 84-87.
Wstęp historyczny do „Nineteenth Century Polish Catholic Periodical Publications in the United States”, bibliografii opracowanej przez Eugene P. Willing i Herta Hatzfeld.
213. HAUPTMANN, Jerzy: *The Warsaw uprising of 1944 in the American press.* PR IV: 1959, nr 4, s. 46-56.
Głosy czołowych periodyków amerykańskich: „The New York Times”, „Kansas City Star”, „Kansas City Times”, „Chicago Daily”, „New York Herald Tribune”, „Newsweek”, „The Nation”, oraz „New Republic”.
214. HERTZ, Aleksander: *Opinia publiczna w Stanach Zjednoczonych.* „Wiedza i Życie” (Warszawa) 1948, nry 1/2, 3.
215. HUNTER, Edward: *In Many Voices. Our Fabulous Foreign-Language Press.* Norman College, Norman Park, Georgia, [1960Q. 8°, s. 190.
Rozdział siódmy poświęcony prasie słowiańskiej zawiera dłuższe omówienie prasy polonijnej („The Indomitable Poles”).
216. HRABYK, Klaudiusz: *Szkic własnych prac dziennikarskich powojennych od 1945-1959.* (New York, 19 sierpień 1959). Manuskrypt znajdujący się w Polish Emigre Press Archive w Mountain View, Calif. 4°. Kart 6.
Spis i charakterystyka czasopism redagowanych, wydawanych,

współredagowanych przez Kl. Hrubyka na terenie Niemiec, i w Stanach Zjednoczonych (9 tytułów).

217. JARZĄBOWSKA, R.: *History of the Polish press in Detroit*. W: „Poles in Michigan”. Vol. I. (Detroit, 1953), s. 77-81.
218. JASIŃSKI, Walery J., ks. dr: *Sformułowanie ideału polonijnego*. W: „Polonia amerykańska” (Orchard Lake, 1951), s. 28-43.
Charakteryzuje ideologię periodyków polonijnych w USA: „Mary’s College Bulletin”, „The Eagle”, „Polish-American Studies”, „Sodalis”, i „The Gold and Blue”.
219. J.P.: *Polskie pisma za oceanem*. DP I: 1940, nr 63.
Ogólna charakterystyka prasy polskiej w Stanach Zjednoczonych A.P., Kanadzie, Argentynie oraz Brazylii.
220. KAMIENSKI, B.S.: *Duchowieństwo — prasa — lud*. W: „Sprawa Polska w Ameryce Północnej” (Chicago, 1912).
221. KONIUSZEWSKI, W.: *Dziennikarstwo polskie w Ameryce*. W: „Sprawa Polska w Ameryce Północnej” (Chicago, 1912).
222. KOTOWSKI, Leonard J.: *A History of Polish Periodicals at the Polish Seminary [Orchard Lake, Michigan]*. PAS VI: 1949, nr 3-4, s. 87-98.
Omawia polsko-języczne wydawnictwa: „Niedziela”, „Głos Studenta”, „Wrzós”, „Sodalis Mariański”, „Orchard Lake Alumnus”, oraz „Ścierka”.
223. KOWICZ: *Prasa obcojęzyczna w Stanach Zjednoczonych*. „Kurier Codzienny” nr 205 z r. 1947.
224. KRUSZKA, Waclaw, X.: *Gazeciarnictwo polskie w Ameryce*. (Przejrzał i uzupełnił J.J. Chrzanowski). W: „Historia Polska w Ameryce” (Milwaukee, Wis., 1905). Tom IV, s. 83-123; Tom V, s. 1-84.
Jedna z podstawowych prac źródłowych do dziejów prasy polskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Półn., charakteryzująca całość tej prasy od strony społecznej, oraz omawiająca poszczególne wydawnictwa (129 tytułów).
225. MAGUIRE, Robert A.: *Poland in the „Oxford Slavonic Papers”*. PR IV: 1959, nr 1-2, s. 143-144.

226. *Miscellaneous press clippings about the Polish American Congress from Belgium, Britain, Canada, France, Germany, Italy, Latin America, Portugal and Spain.* [Volume I]. Polish American Congress, Chicago [May, 1948]. 4° s. 24.
227. MONDELLO, Salvatore: *America's Polish heritage as viewed by Miecislaus Haiman and the periodical press [of the USA]*. PR IV: 1959, nr 1-2, s. 107-118.
228. MORAWSKI, Ignacy: *Prasa Polska w Stanach Zjednoczonych.* (Fragmenty prelekcji wygł. dnia 10.I. [1960] w Filadelfii w ramach wykładów Polskiego Uniwersytetu Ludowego). „Nowy Świat-Ogniwo”, nr 3 z dn. 16.I.1960.
Treść: Pierwsze dzienniki — A. Paryski: polski Hearst — Konkurencja — Ideowa sylwetka ówczesnego uchodźstwa — Powroty do Polski Wolnej — Nowe generacje — Prasa polska to wyraz potrzeby — Konkurencja radia — Dzień dzisiejszy prasy polskiej. (Artykuł ten został zaatakowany w „Gwieździe Polarnej” — nr 6, 1960 — w recenzji pt. „Nareszcie 'historia' naszej prasy”).
229. NAGIEL, Henryk: *Dziennikarstwo Polskie w Ameryce, i jego 30-letnie dzieje.* (Referat przeznaczony na wystawę Kościuszkowską 1894 r. we Lwowie). Nakładem Kom. Centr. Obesłania Wystawy Lwowskiej przez Polonię Amerykańską. Chicago, 1894. m. 8°, s. 130.
Podstawowa praca historyczna o prasie polskiej w Ameryce napisana przez prawnika, dziennikarza i wydawcę Henryka Nagla, która zachowała do naszych czasów aktualność.
230. NAPOLSKA, M. Remigia, O.S.F.: *The Polish Emigrants in Detroit to 1914.* W: „Annals of the Polish Roman Catholic Union, Archives and Museum”, 1945/46.
Omawia również prasę polską.
231. OLSZEWSKI, Kazimierz: *Wydawnictwa Rady Polonii Amerykańskiej.* „Dziennik Literacki”, nr 17 z r. 1947.
232. OLSZYK, Edmund G.: *The Polish Press in America.* Marquette University Press, Milwaukee, Wisconsin, 1940. m. 8°, s. 93.
Najnowsze, naukowe opracowanie dziejów prasy polskiej w USA. oparte zarówno na źródłach opublikowanych, jak i na relacjach twórców tej prasy, z pominięciem źródeł drukowanych w Polsce.

Mało uzasadnione wydaje się chronologiczne rozpracowanie materiału według dziesięcioleci, zamiast zastosowania rozwojowo uzasadnionych, historycznych okresów.

233. OSADA, Stanisław: *Prasa i Publicystyka Polska w Ameryce*. Nakładem i drukiem Pittsburczanina. Pittsburgh, 1933. 8°, s. 96-XII.

Podstawowa praca historyczna o prasie polskiej w Ameryce, uzupełniająca dzieło ks. Kruski, i Henryka Nagła. Szczególnie wartościowe są dane biograficzne dotyczące najdawniejszych dziennikarzy.

234. *Pisma wydawane w Orchard Lake, Michigan*. „Sodalis” (Orchard Lake), XXXIX: 1958, nr 5/367, s. 123-124. Omówienie dziewięciu wydawnictw.

235. *The Polish press in America*. „The Eagle” XX: 1957.

Najnowsze zestawienie pracy polskiej w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej dokonane zbiorowo w zakładach naukowych w Orchard Lake, Michigan. Zestawienie grzeszy niejednorodnością opisu bibliograficznego, jak również nie podaje źródeł na podstawie których kompilacji dokonano.

236. SKRZYPEK, Józef: *Początki czasopiśmiennictwa polskiego w Stanach Zjednoczonych A.P.* „Problemy Polonii Zagranicznej” (Warszawa), I:1960, s. 155-186.

Pierwsze powojenne studium prasoznawcze poświęcone Polonii Amerykańskiej, ogłoszone w kraju. Ujmuje okres od roku 1841 do 1884. Nie pozbawione tendencji politycznej.

237. SONKA-DĄBROWSKI, Leon: *Polska prasa emigracyjna [w USA, 1939-1959]*. Manuskrypt znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, California. (New York, 2.XI.1959). 4°. Kart. 5.

Przyczynki do historii pism: „Orzeł Biały”, „Sprawa Polska”, „Biuletyn Informacyjny A.K.”, „Słowo Ludowe”, „Żywią i Bronią”, „Polska”, „Zew Młodych”.

238. *Spis gazet polskich w Ameryce*. W: „Kalendarz i Przewodnik Amerykańsko-Polski na rok 1909” [A.A. Paryski, Toledo, Ohio], s. 221-226.

Jeden ze starych, szczegółowych spisów prasy, pomijanych w bibliografiach, zawiera 248 tytułów pism głównie z USA, a także z Kanady, Brazylii i Argentyny. Zawiera tytuły pism, adresy wydawnicze, lata ukazywania się pisma, oraz miejscowość wydawniczą. Spis obejmuje zarówno pisma historyczne (181 poz.), jak i te, które ukazywały się współcześnie (67 poz.). Ostatnie wyróżniono tłustą czcionką.

239. *Story of the Polish American Congress in Press Clippings. Volume N° 1.* Published by: Polish American Congress, Inc., Chicago [May 1948]. d. 4°, s. nlb. 76.

Wycinki z prasy amerykańskiej o działalności K.P.A. w latach 1944-1948.

240. *Story of the Polish American Congress in Press Clippings. Volume N° 2.* Published by: Polish American Congress, Inc., Chicago [1951 (?)]. d. 4°, s. nlb. 76.

Wycinki z prasy amerykańskiej o działalności K.P.A. w latach 1948-1951, oraz dodatek do tomu I.

241. SZCZAWIŃSKA, Sister Mary D'arc, M.A.: *Dorobek Literacki Karola H. Wachta.* De Paul University, Chicago, Ill., 1949. 8°, s. 73.

Teza magisterska omawia m.in. dorobek dziennikarski jednego z czołowych polsko-amerykańskich publicystów.

242. SZYMAŃSKA, Sister Mary Charles, M.A.: *History and Work of the „Ave Maria Guild” of the Felician Sisters in Buffalo.* Canisius College, Buffalo, N.Y., 1949. 8°, s. 145.

Omawia wpływ periodyku „Ave Maria” na społeczność świecką i misyjną, oraz podaje biografie kolejnych redaktorów miesięcznika.

243. U.S. FEDERAL WORKS AGENCY. WORK PROJECTS ADMINISTRATION (Illinois): *Bibliography of Foreign Language Newspapers and Periodicals Published in Chicago.* Chicago Public Library Omnibus Project, Chicago, Ill., 1942. 4°, s. 8-150.

Źródłowe zestawienie pism emigracyjnych 33 narodowości, ukazujących się w Chicago, w latach 1842-1942, z pominięciem pism w języku angielskim wydawanych. Spis podaje tytuł pisma w oryginale i w angielskim tłumaczeniu, częstotliwość ukazywania się druku i jego techniczną specyfikację, kierunek polityczno-ideologiczny wydawnictwa, nazwiska oraz adresy wydawcy i redakcji, datę założenia oraz wygaśnięcia wydawnictwa, oraz jego archiwalno-biblioteczną lokatę. Polski dorobek prasowo-wydawniczy, zestawiony na str. 90-103 wyraża się cyfrą 133 tytułów wydawnictw polsko-języcznych lub dwujęzycznych.

244. WACHTL, Karol, dr: *Prasa W: „Polonia w Ameryce”* (Filadelfia, 1944), s. 200-231.

Syntetyzujący szkic historyczny pióra znanego dziennikarza i publicysty polsko-amerykańskiego. W przypisach znajdujemy zestawienia nazwisk dziennikarzy oraz wydawców polsko-amerykańskich, jak również spis prasy polonijnej według stanu z r. 1944.

245. *Who's who in Polish America. A Biographical Directory of Polish-American Leaders and Distinguished Poles Resident in the Americas. Third Edition.* Editor-in-Chief: The Rev. Francis BOLEK, M.A. New York: Harbinger House, [1943]. 8°, s. 579.
Uwzględnia prasę pod hasłami osobowymi, które w spisie klasyfikowanym znaleźć można pod „Authors”, „Editors”, oraz „Journalists”.
246. WIERZBIAŃSKI, Bolesław: *Prasa i radio [w USA do r. 1939]*. PS s. 119-120.
247. WIERZBIAŃSKI, Bolesław: *Prasa polsko-amerykańska*. PZ nr 49 z dn. 1.I.1948.
248. WILLGING, Eugene P. and Herta HATZFELD: *A List of Nineteenth Century Polish Catholic Periodicals in the United States*. PAS XIV: 1957, nr 1-2, s. 37-40.
Tymczasowa, niemniej dość dokładna lista chronologicznie zestawionych tytułów polskich periodyków katolickich, ukazujących się w USA w latach 1863-1899. Ta sama lista zestawiona jest równocześnie geograficznie według poszczególnych Stanów (Illinois, Indiana, Maryland, Michigan, Minnesota, Missouri, New Jersey, New York, Ohio, Pennsylvania, Wisconsin, Washington D.C.). Lista obejmuje 64 tytuły.
249. WILLGING, Eugene P. and Herta HATZFELD: *Nineteenth Century Polish Catholic Periodical Publications in the United States*. PAS XII: 1955, nr 3-4, s. 88-100; XIII: 1956, nr 1-2, s. 19-35; nr 3-4, s. 89-101.
Naukowo opracowane studium historyczne, będące przyczynkiem do dziejów polskiej prasy katolickiej w USA za czas 1842-1899. Oprócz szczegółowego omówienia poszczególnych periodyków, podane są bibliografie ogólne oraz szczegółowe, z których korzystano w pracy.
250. WITOWSKI, Brother Roman, C.S.C.: *A Select Annotated Polonica Americana Bibliography*. PAS XI: 1954, nr 3-4, s. 97-103.
Artykuły w prasie amerykańskiej oraz w prasie polskiej w kraju z w. XIX i XX, dotyczące Polonii Amerykańskiej.
251. *Wykaz prasy. Stany Zjednoczone A.P.* PWPP (Londyn 1950), s. 42-43. *Zjednoczona Prasa Polska w Ameryce*. 1. *Jak powstała Z.P.P.A.* 2. *Spis i adresy pism.* 3. *Tytuły i nagłówki.* 4. *Ci, którzy odeszli.* Wydął Kongres Polonii Amerykańskiej na Konwencji w Philadelphii w maju 1948. 2°, s. 67.

SZWAJCARIA

253. A.Z.: *Polacy w Szwajcarii*. „Czas” (Bruksela) I:1945, nr 4.
Zawiera dane o prasie polskiej w Szwajcarii.
254. JASIŃSKI, Bogusław: *Praca lekarzy polskich na terenie Szwajcarii*. „Lekarz Wojskowy” (Londyn) XXXVIII: 1946, nr 2-3. [Także w krajowej „Śląskiej Gazecie Lekarskiej”, nr 3/5, str. 372-374].
Podaje prace naukowe polskich lekarzy, publikowane na łamach szwajcarskich czasopism fachowych.
255. KIPA, Emil: *Dorobek naukowy żołnierzy polskich w Szwajcarii*. „Świat i Polska” II:1947, nr 2.
Omawia prace naukowe żołnierzy 2 D.S.P., publikowane we szwajcarskich czasopismach fachowych.
256. (m.św.) [krypt. Marka Święckiego]: *Słowo polskie w Szwajcarii*. DPDZ VI:1945, nr 288.
Omawia czołowe wydawnictwa polskie w Szwajcarii, „Pamiętnik Literacki” oraz „pod Prąd”.
257. MEŁEŃ, Aleksander C. [pseud. Aleksandra Korczyńskiego]: *Bibliografia polonistów szwajcarskich za lata wojny (1939-1945)*. K II: 1948, nry 6, 7, 11. [Także jako odbitka, Paryż 1948, s. 15].
Omawia m.in. najważniejsze periodyki prasowe żołnierzy polskich w Szwajcarii.
258. *Nauka polska w Szwajcarii 1940-1943. Prace zamieszczone w prasie fachowej lub wydane samodzielnie*. „Odbudowa” 1:1944, nr 1.
259. ORDEGA, Adam, pseud.: *Polacy w Szwajcarii. Praca samokształceniowa w obozach internowanych*. PW III: 1941, nr 41.
Omawia również prasę, i przynosi fotografię strony tytułowej „Gońca Obozowego”.
260. *Prasa szwajcarska o Polsce*. „Pod Prąd” II: 1946, nry 32-33, 35, 38, 41, 44.
261. SANGOWICZ, Mieczysław: *L'Insurrection polonaise de 1863 dans la presse suisse*. Thèse présentée à la Faculté

des Lettres de l'Université de Fribourg pour l'obtention du grades de doctor ès lettres par... Imprimerie Fragnière, Fribourg 1946. 8°, s. 92.

262. VETULANI, Adam: *Bibliographie des études scientifiques publiées en Suisse par les internés militaires polonais*. Imprimerie Effingerhof S.A., Brougg 1944. 8°, s. 13.
Część pierwsza przynosi zestawienie prac naukowych drukowanych w prasie szwajcarskiej w językach: francuskim, angielskim, oraz niemieckim, i zawiera 80 pozycji.
263. *Wykaz prasy. Szwajcaria*. PWPP (Londyn, 1950), s. 43.
Zawiera pięć tytułów polskiej prasy w Szwajcarii.

SZWECJA

264. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część V. Od Wilna po Narwik*. DTOW X: 1957, nr 29/447, Omawia m.in. polską prasę w Szwecji wychodzącą w czasie wojny, oraz po r. 1945.
265. SKARZYŃSKI, Bolesław: *Svio-Polonica*. „Odrodzenie” II: 1945, nr 37.
266. TRYPUĆKO, Józef: *Bibliografi over svenska polonica 1918-1939. Bibliografia szwedzkich poloników za lata 1918-1939*. Slaviska Institutionen vid Uppsala Universitet (i distribution), Uppsala 1955. [Cz. I. II] 4°, s. V-278.
Podstawowa bibliografia poloników szwedzkich polskiego slawisty, wykładowcy na uniwersytecie w Uppsala, zawiera między in. polonica czasopiśmiennicze, zebrane z 72 periodyków szwedzkich, jak również „polskie numery” prasy szwedzkiej. Notuje także, w rozdziale trzecim, przedwojenne biuletyny polskie, które wychodziły w tym kraju.
267. *Wykaz prasy. Szwecja*. PWPP (Londyn, 1950), s. 43.

UKRAINA

268. BĄCZKOWSKI, Włodzimierz: *Sprawa ukraińska [w międzywojennej polskiej publicystyce]*. K VI: 1952, nr 7/57-8/58.

269. GLINKA, Xawery: *Kijów i Odessa*. W VI: 1951, nr 23/271.
M.in. „Goniec Kijowski”, „Dziennik Kijowski”, oraz „Kłosa Ukrainkie”.
270. HOFFMAN, Jakub: *Ukraińskie Wołyniana na emigracji*. TH VI: 1953, nr 1-2; VI: 1954, nr 3-4; VIII: 1955/57, s. 178-83; IX:1958, s. 126-28.
M.in. czasopiśmiennicza literatura historyczna ukraińskich autorów, drukowana w periodykach „Litopis Wołyni”, i „Szlach”.
271. HRABYK, Klaudiusz: [Udział „Kroniki” w polsko-ukraińskiej dyskusji po r. 1945. List do Redakcji „Kultury”]. K VI:1952, nr 9/59.
272. ŁOBODOWSKI, Józef: *Ukraińska literatura emigracyjna [po r. 1945]*. K VI:1952, nr 4/54.
Materiał bibliograficzny o ukraińskich czasopismach wychodzących.
273. MŁYNARSKI, Zygmunt: *Czasopismo „Swit”*. (Z dziejów polskiej myśli postępowej na Ukrainie). „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Warszawskiego. Prasoznawstwo” (Warszawa), 1956, nr 2.
274. NOVINARUS [pseud.]: *Ukraińska emigracja polityczna na Zachodzie*. DTOW IX: 1956, nry 27/395 i 28/396.
Także o prasie ukraińskiej, i jej roli.
275. [OSADCZUK, Bogdan], pseud. BEO: *Polonica w prasie ukraińskiej*. K VI: 1952, nr 6/56.
276. SKRZYPEK, Stanisław: *Ukraińcy w Stanach Zjednoczonych*. MP VIII: 1948, nr 127/10.
Poświęca sporo miejsca prasie ukraińskiej, według stanu z końca 1947 r. Omówione zostały pisma informacyjne, naukowe, oraz wydawnictwa polityczne Banderowców, i Melnikowców, a także publikacje socjalistów, i komunistów ukraińskich.
277. STANFORD UNIVERSITY. HOOVER INSTITUTION ON WAR, REVOLUTION AND PEACE: *List of periodical publications published by Bellorussian, Russian and Ukrainian DP's, 1945-1951. Holdings of the Hoover Library, Stanford, California*. Compiled by Helena Sworakowski. Stanford, California, October 1951. pdł. 8°, s. 134.
Kopia manuskryptu, znajdująca się w Bibliotece Hoovera nr Z 6956 R9 S78. Karty 19-130 zawierają skrócone opisy tych periodyków ukraińskich, które są w zbiorze najliczniejsze.

278. AV [krypt. Andrzeja Vincenza]: *Dwa nowe periodyki ukraińskie*. K XI: 1957, nr 10/120.
(„Ukrajńska Literaturna Hazeta”, „Zbirnik”).
279. AV [krypt. Andrzeja Vincenza]: *Przegląd czasopism ukraińskich*. K XI: 1957, nr 1/111-2/112.

WĘGRY

280. CSAPLAROS, Istvan: *Początki prasy polskiej na Węgrzech*. „Kwartalnik Prasoznawczy” II:1958, nr 4.
281. CSORBA, Helena: *Słowo polskie na Węgrzech 1939-1945*. „Biuletyn Instytutu Bibliograficznego” (Warszawa) VI: 1958, nr 3.
Krótkie omówienie akcji wydawniczej polskich uchodźców na Węgrzech, w tym także prasy.
282. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część II. Rumuńsko-węgierskie rozdroże*. DTOW X: 1957, nr 22/440.
Przegląd polskiej prasy wychodźczej na Węgrzech.
283. KRÓL, Aleksander, Ppłk., Inż. *Bibliografia wydawnictw polskich na Węgrzech (od 18 września 1939 r. do 31 grudnia 1942 r.)* W: Rocznik Polski — Kalendarz Polaka na Węgrzech na rok 1943 (Budapeszt, 1942), s. 227-242.
Wyczerpująca lista polskiego dorobku wydawniczego na Węgrzech, zestawiona wg wydawców, posiada wstęp poświęcony drukom periodycznym, gdzie omówiono 12 wydawnictw obozowych. Pięć dalszych tytułów znajdujemy wśród wydawnictw „Komitetu Obywatelskiego”, oraz dwa wydawnictwa b. Poselstwa Polskiego w Budapeszcie.
284. KRÓL, Kazimierz: *Bibliografia druków polskich na Węgrzech (lata wojny)*. W: Rocznik Polski na Węgrzech 1945. [Pozycja powtórzona za W. Hahn: „Bibliografia Bibliografii Polskich”, wyd. 2-gie].
285. MICHALAK, Irena: *Bibliografia poloników węgierskich 1939-1945*. „Biuletyn Instytutu Bibliograficznego” (Warszawa), VI: 1958, nr 3.
Najpełniejsza z dotychczas opublikowanych bibliografii poloników węgierskich, powstała dzięki inicjatywie Heleny i Tibora Csorbów, i oparta zarówno na materiale autopsyjnym, znajdującym się w

Bibliotece Narodowej, jak i w zbiorach prywatnych (prof. Reychman, prof. Csaplaros). Autorka wykorzystała także dane zawarte w pracach: Kowalika, Króla, Sawickiego, Zabielskiej, oraz w wydawnictwach węgierskich. Pozycje 203-257 przynoszą druki periodyczne, sklasyfikowane wg zawartości treści.

286. *Rocznik Polaka na Węgrzech*. Wydawnictwo Biblioteki Polskiej w Budapeszcie. (Budapeszt) 1943. 8°, s. XLVIII — 401.
W dziale „Książka i prasa” znajdują się dane odnośnie wydawnictw periodycznych Polaków na Węgrzech.
287. SAWICKI, Tadeusz: *Rocznik bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych o Polsce wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. (Londyn, 1942-1944), Poz. 37, 60, 66, 74, 109, 570, 592, 1181.
Podaje opisy ośmiu periodyków polskich na Węgrzech.
288. T.K.: *Z dziejów prasy polskiej na Węgrzech*. „Prasa Polska” (Warszawa) XII: 1958, nr 4.
Sprawozdanie z referatów wygłoszonych w Węgierskim Instytucie Kultury w Warszawie. Nr 7 „Prasy Polskiej” przynosi też sprostowanie Zygmunta Boguckiego pt. „Jeszcze raz o ‘Wieściach Polskich’”.
289. *Wykaz prasy. Węgry*. PWPP (Londyn, 1950), s. 44.
Wylicza cztery tytuły prasy polskiej na Węgrzech.

WIELKA BRYTANIA

290. *The Affair of the deported Polish leaders*. [The English] press comments. PFR V: 45, nr 116/117.
Komentarze 12 czołowych pism brytyjskich publikowane w czasie od 7-12 maja 1945 r.
291. *Angielska prasa katolicka o zatargu polsko-rosyjskim*. „Sprawa” II: 1943, nr 10.
Głosy pism: „Catholic Herald”, „The Tablet”, „The Universe”, „The Catholic Times”, oraz „The Weekly Review”.
292. BROWN, Spencer Curtis: *Prasa angielska a Polska. Artykuł napisany specjalnie dla „Wiadomości Polskich”*. Przełożyła Celina Wieniewska. WP III: 1942, nr 8/102.
293. COLEMAN, Arthur P. and Marion M.: *A chapter in Anglo-Polonica, specifically British comment on Polish matters as found in eleven leading British periodicals, 1820-1945*.

294. CZAYKOWSKI, B[ogdan] — SULIK B[olesław]: *Prasa*. W: „Polacy w Wielkiej Brytanii” (Instytut Literacki, Paryż, 1961), s. 507-519.
Omówienie ważniejszych wydawnictw prasowych Polaków w Anglii, wraz z zestawieniem tytułów 34 periodyków, wg stanu z r. 1960. Zestawienie jest niekompletne. Także na innych miejscach książki znajdujemy sporo wzmianek o wydawnictwach polskich w tym kraju.
295. DUNIN-KEPLICZ, Klemens: *Prasa angielska o Kitowie [wsi w Lubelszczyźnie, zwanej polskimi Lidicami]*. WP IV: 1943, nr 7/153.
296. GAZDA, Gustaw: *Rzeczy polskie w prasie brytyjskiej*. WP II: 1941, nry 2/44-4/46, 7/49, 9/51, 13/55, 18/60, 25/67-26/68.
Stała rubryka WP omawiająca szczegółowo wszystkie ważniejsze głosy prasy brytyjskiej dotyczące Polski.
297. HULEWICZ, Jan: *Polski ruch wydawniczy w W. Brytanii w latach wojny 1940-1945*. „Twórczość” (Kraków), nry z VII-VIII. 1946 r.
Zobacz poz. 316-317.
298. JORDAN, Jan: *Jak czytać prasę?* PKO XII: 1951, nr 133-134.
Omawia pisma: „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza”, „Kultura”, „Wiadomości”, „Orzeł Biały”, „Życie”, „Gazeta Niedzielną”, „Myśl Polska”, „Sztafeta”, „Placówka”, „Ostatnie Wiadomości”, „Tygodnik Ilustrowany”.
299. KORCZAK, Jerzy: *Prasa „nieprzejednanych”*. „Nowiny Literackie”, nr 37, z r. 1948.
O londyńskiej emigracyjnej prasie politycznej.
300. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XVIII. Zjednoczone Królestwo. 1. Prasa wojskowa*. DTOW XII: 1959, nr 26/542.
Przegląd i charakterystyka pism żołnierskich oraz kombatanckich w Anglii, wydawanych w obozach, publikowanych przez dowództwo PŚZ, przez urzędy oraz instytucje. Bibliografia.
301. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XIX. Zjednoczone Królestwo. 2. Prasa religijna*. DTOW XIV: 1961, nr 36/651.
Omówiono periodyki religijne wydawane na terenie Anglii przez katolików, ewangelików (augsburskiego oraz reformowanego obrządku), prawosławnych, żydów, oraz mahometan. Bibliografia.

302. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XX. Zjednoczone Królestwo. 3. Wydawnictwa dla dzieci młodzieży*. DTOW XIV: 1961, nr 45/660.
Przegląd i omówienie wydawnictw szkolnych, młodzieżowych, oraz harcerskich. Bibliografia.
303. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XXI. Zjednoczone Królestwo. 4. Czasopiśmiennictwo polityczne*. DTOW XIV: 1962, nry 3/666 oraz 8/671.
Prasa historycznych stronnictw politycznych, oraz luźnych ugrupowań ideologiczno-politycznych.
304. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XXII. Zjednoczone Królestwo. 5. Wydawnictwa rządu emigracyjnego*. DTOW XIV: 1962, nr 15/678.
Publikacje rządu, ministerstw, oraz Rady Narodowej.
305. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XXIII. Zjednoczone Królestwo. 6. Periodyki naukowe i wydawnictwa fachowe*. DTOW XV: 1963, nr 2/712.
Przegląd wydawnictw akademickich, publikacji towarzystw naukowych i instytutów, oraz prasa zawodowej inteligencji.
306. LOCKHART, F.B.: *The Polish press in Great Britain*. „Time and Tide”, nr z dn. 25 września 1943 (Przedruk w „Wiad. Polskich”, nr 40/186, 1943).
307. LUTOSŁAWSKI, A.T.: *Prasa angielska*. W: „O propagandzie” (Londyn, 1942), s. 33-52.
Zwięzła historia prasy angielskiej, 1702-1940.
308. MACKIEWICZ, Stanisław (Cat): *Prasa polska na emigracji*. W: „Lata nadziei” (Londyn, 1946), s. 89-99.
Pobieżny przegląd niektórych wydawnictw wychodźstwa polskiego w Anglii, poświęcony w większości charakterystyce red. M. Grydzewskiego. Zawiera również list otwarty do premiera rządu polskiego na emigracji, protestujący przeciwko tzw. „komunikatowi prasowemu” Rządu R.P. z dnia 22.XI.1940, likwidującemu prasę polityczną emigracji.
309. MALATYŃSKI, Antoni: *13 pism polskich w Londynie. (Polska prasa na emigracji)*. „Głos Polski” (Toronto), XLIX/XIV: 1958, nr 3.
310. NAGÓRSKI, Zygmunt jr.: *Prasa Wielkiej Brytanii*. „Słowo Polskie” (Londyn), I: 1946, nr 9.

311. *Nakład polskiej prasy w W. Brytanii*. WP IV: 1943, nr 23/169.
W związku z artykułem w „Manchester Guardian” z dn. 22.V. 1943.
312. OSTROWSKI, Jan: *Polskie życie kulturalne Londynu w 1938 roku*. PKO XIX: 1959, nr 211.
W ustępie „Książki i nowe wydawnictwa periodyczne” omawia m.in. „Technikę i Naukę”, oraz „Poradnik Kulturalno-Oświatowy”.
313. *Prasa czeskosłowacka [w Wielkiej Brytanii, 1941]*. MP I: 1941, nr 17.
Czesko- i angielsko-języczna prasa czesko-słowackiej emigracji, w Wielkiej Brytanii.
314. SAWICKI, Tadeusz: *Rocznik bibliograficzny druków w języku polskim oraz w językach obcych o Polsce wydanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. (Londyn, 1942-1944).
Z 300 tytułów wydawnictw ciągłych polskiej diaspory, podanych w trzech rocznikach bibliograficznych, większość stanowią periodyki ukazujące się w anglosaskich krajach.
315. SEP-SZARZYŃSKI, Stanisław: *Trop legendy*. K XIII: 1959, nr 9/143.
Wymienia antyrządowe, konspiracyjne wydawnictwa lotników polskich w W. Brytanii: „Walka” oraz „Alarm”, ukazujące się w latach 1941-43.
317. St. M-i: *Znamienny raport dr J. Hulewicza*. DPDZ VII: 1946, nr 237.
Zobacz poz. 297, 317.
317. S.W.: *Pominięte wydawnictwa czasu wojny*. DPDZ VII: 1946, nr 243.
Zobacz poz. 297, 316.
318. *Wykaz prasy. Wielka Brytania*. PWPP (Londyn, 1950) s. 45-48.
Spis 122 tytułów wydawnictw polskich w Wielkiej Brytanii ujętych w działy: „Ogólne”, „Prasa stronnictw politycznych”, „Prasa wojskowa”, „Prasa lotnicza”, oraz „Prasa morska”. Periodyki z terenu Anglii znajdują się również na s. 49-56, w dziale „Okresowe wydawnictwa naukowe, techniczne i literackie”.

319. ZUBRZYCKI, Jerzy: *Polish Immigrants in Britain. A Study of Adjustment*. Martinus Nijhoff, The Hague 1956. 8°, s. 219.

Rozdział X-ty znakomitej pracy polskiego socjologa, zatytułowany „The Polish Press” omawia w skrócie historię prasy polskich wychodźców w Anglii, analizuje z punktu widzenia socjologii, za wartość treści „Dziennika Polskiego i Dziennika Żołnierza” za lata 1946-1952, oraz omawia rolę tej prasy w procesie dostosowywania się Polaków do nowego otoczenia.

WŁOCHY

320. BERSANO BEGEY, Maria e Marina: *La Polonia in Italia. Saggio bibliografico, 1799-1948*. Rosenberg e Sellier. Torino, 1949, s. 295.

W ustępie „Giornalismo” (s. 41-42) omawia prasę polską, i jej bibliograficzne opracowania.

321. BIELATOWICZ, Jan: *Bibliografia druków polskich we Włoszech, I.IX.1939-1.IX.1945*. (Nakładem Oddziału Kultury i Prasy 2. Korpusu). Rzym, 1946, s. 53.

W rozdziałach „Czasopiśmiennictwo”, oraz „Appendix” notuje i omawia 52 czasopisma polskie wydawane we Włoszech.

322. BIELATOWICZ, Jan: *Drogi i bezdroża polityki wydawniczej*. Kr I: 1946, nr 5.

Charakterystyka wydawnictw 2. Korpusu we Włoszech.

323. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XII. We Włoszech*. DTOW XI: 1958, nr 3/469.

Omawia i charakteryzuje polską prasę wychodzącą we Włoszech.

324. OKTAWIEC, Jan, sierż.: *Bibliografia wydawnictw wojskowych w Palestynie i we Włoszech, 8.V.1942-7.V.1946*. Opracował... 476 Sekcja Wydawnicza (Dawniejsza Sekcja Wydawnicza 2 Korpusu), Bari 1946, s. 212.

Wyszczególnia i opisuje periodyki wewnętrzno-wojskowe z terenu Włoch.

325. *5 Rocznica „Kresowej Dywizji Piechoty”*. Wydano nakładem Referatu Kultury i Prasy 5 KDP we Włoszech. (Grudzień, 1946).

Na s. 43 i 61, omówiono dorobek wydawniczy 5 DKP, jak również działalność Ref. Kultury i Prasy tej jednostki.

326. *Stampa letteraria polacca*. „L'Italia Letteraria”. Numero dedicato alla Polonia d'Oggi, 25 Settembre 1947.
Omówienie polskiej prasy we Włoszech za czas 1877-1946.
327. WEPSIĘĆ, Jan: *Biblioteka Watykańska — i jej polonica*. OB VI: 1946, nr 26/213.
Omówiono m.in. kilkadziesiąt periodyków polskich wydawnictw poświęconych teologii i historii kościoła, znajdujących się w jej zbiorach.
328. *Wykaz prasy. Włochy*. PWPP (Londyn, 1950), s. 48-49.
Tytuły 26 pism polskich z terenu Włoch.
329. *Z życia Polaków we Włoszech*. Sł P I: 1946, nr 21.
Stan polskiej prasy we Włoszech po koniec 1946 r.

ZWIĄZEK SOWIECKICH REPUBLIK RAD

330. BIELATOWICZ, Jan: *Czasopiśmiennictwo polskie na Środkowym Wschodzie. (Szkic bibliograficzny)*. OB IV: 1944, nr 12/152.
M.in. wykaz pism żołnierskich ukazujących się w Rosji Sowieckiej.
331. DZIEWANOWSKI, M.K.: *Nowa emigracja rosyjska*. T IV: 1949, nr 30.
Omawia również prasę rosyjskich emigrantów politycznych.
332. JURYS, Roman: *Kilka uwag o „Wolnej Polsce” i „Nowych Widnokręgach”*. PP VIII: 1954, nr 7/8.
333. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część VI. Na nieludzkiej ziemi*. DTOW X: 1957, nr 31/449.
Przegląd prasy polskiej w Rosji Sowieckiej 1941-1944.
334. ŁUKAWSKI, Zygmunt: *Bibliografia prasy polskiej w Rosji w latach 1917-1920*. PWD (Warszawa), nr 3 z r. 1958.
335. MIKOŁAJCZYK, Jadwiga: *Polska książka i gazeta w ZSSR*. TL nr 54 z r. 1957.
336. [OPPMAN, Edmund]: *Wykaz gazetek ściennych*. PWPP (Londyn, 1950), s. 17-32.
Bibliografia adnotowana gazetek ściennych, wydawanych przez Polskie Siły Zbrojne w ZSSR w latach 1941-43, sporządzona na podstawie materiału autopsyjnego ze zbiorów Inst. Hist. im. gen. Sikorskiego.

337. PARNAS, Danuta: *Książka i prasa polska w ZSSR w latach 1940-1949*. „Odrodzenie”, nr 1 z r. 1947.
Tendycyjny, ułamkowy przegląd wydawnictw polskich w ZSSR.
338. PAWLIKOWSKI, Michał K.: *Okno na Rosję*. W X: 1955, nry 1, 12, 23, 29, 30; XI: 1956, nry 7, 17, 50; XIII: 1957, nry 1, 16, 45; XIII: 1958, nry 5, 11, 18, 27, 37, 39, 47, 49, 50; XIV: 1959, nry 8, 13, 25, 31, 38, 43, 47, 50; XV: 1960, nry 4, 5, 11, 12, 14, 23, 25, 28, 38, 44, 47; XVI: 1961, nry 1, 6, 7, 11, 12, 18, 20, 24, 26, 28, 29, 30, 31, 38, 42-43, 45-46, 49; XVII: 1962, nry 3, 9, 11, 13-14, 20, 24, 29, 37, (Kont.).
Przegląd spraw rosyjskich oparty na lekturze gazet i magazynów: „Nowoje Russkoje Slovo” (New York), „Russkaja Mysl” (Paris), „Litieraturnaja Gazeta” (Moskwa), „Nowyj Żurnal” (New York), „Grani” (München), „Wozroźdienie” (Paris), „Mosty” (München), „Nowy Mir” (Moskwa), a także „Ogoniok” (Moskwa), „Krokodil” (Moskwa), „Swoboda” (München), i in. Autor często charakteryzuje tę prasę, podając szczegóły historyczne jej rozwoju.
339. PRUSZYŃSKI, Ksawery: *Słowo polskie w ZSRR*. WP III: 1942, nr 11/105.
340. *Przegląd Bibliograficzny. Polonica w ZSSR*. Instytut Polsko-Radziecki. Dział Dokumentacji. Warszawa. I:1950, nr 1-3.
Omówienie i spis bibliograficzny zawierający 706 poz.
341. ŚLISZ, Andrzej: *Polska prasa komunistyczna w ZSRR w latach 1917-1927*. KP II: 1958, nr 1/2.
342. STYPUŁKOWSKI, Zbigniew: *Rosjanie na Zachodzie*. MP IX: 1949, nr 140/11.
Omawia m.in. prasę rosyjskiej emigracji politycznej, oraz jej twórców.
343. SUKIENNICKI, Wiktor: *Trzydzieści lat emigracji rosyjskiej*. Odczyt wygłoszony dn. 26 października 1950 r. Instytut Wschodni „Reduta”. Londyn 1950, s. 23.
Uwzględnia również prasę emigrantów, oraz jej rolę.
344. SWORAKOWSKA, Helena): *List of periodical publications published by Bellorussian, Russian and Ukrainian DP's, 1945-1951. Holdings of the Hoover Library. Stanford, Calif.* Stanford, California, October 1951, s. 134.

345. SWORAKOWSKI, Witold S.: *The Hoover Library Collection on Russia*. Stanford University Press. Stanford, California (1954), s. 42.
Omówienie zbiorów prasy rosyjskiej okresu carskiego, okresu rządu tymczasowego Kiereńskiego, oraz periodyków sowieckich. Spis selektywnych tytułów prasy rosyjskiej i sowieckiej, znajdujących się w zbiorach Hoover Library.
346. *U Polaków w Charbinie*. „Biul. Pras.-Organiz. „Światopolu”, IX: 1941, nr 7.
Charakterystyka „Tygodnika Polskiego”.
347. WOLPE, Henryk: *Z czasopism historycznych [sowieckich]*. NW III: 1943, nr 7.
Naukowe publikacje historyczne na temat Polski.
348. *Wydawnictwa sowieckie i komunistyczne w języku polskim [1942-1943]*. „Przegl. Literatury Politycznej”, III: 1943, nr 29.
349. Z.S.R.R. *Wykaz prasy*. PWPP (Londyn, 1950), s. 49.
13 tytułów pism polskich ukazujących się w Rosji Sowieckiej.
350. ZANOSIŃSKI, J.: *Kolonia polska w Charbinie*. PAF II: 1944, nr 13.
M.in. o „Tygodniku Charbińskim”.

BIBLIOGRAFIE PRASY SPECJALNE

1. Prasa żołnierska, kombatancza, i para-militarna

351. BAU, Zdzisław: *Prasa żołnierska na froncie włoskim*. PW VI: 1944, nr 20.
352. *Biuletyny bratnich Kół Kawaleryjskich*. „Dziwiątak” X: 1955, nr 47.
Przegląd 9 wydawnictw kawaleryjskich z terenu Anglii.
353. *Biuletyny Kół Pułkowych Kawalerii [za czas VII-IX, 1960]*. PZKPK III: 1960, nr 19.
354. BOGUSŁAWSKI, Antoni, [pseud. A.B.]: *Prasa żołnierska [w Anglii]*. „Biuletyn Pras.-Organ. „Światpolu”, X: 1942, nr 8.
355. B.K.P.: *Przegląd prasy obozowej [PPS w Szkocji]*. PW III: 1941, nr 36-37.
356. BOROWICZ, Tadeusz: *Biuletyny hostelowe [w Anglii]*. GN II: 1950, nr 18.
357. CZEREŚNIEWSKI, Wawrzyniec: *Trzynastka pisząca z I Brygady Strzelców w Szkocji*. NP I: 1946, nr 19. [W nrze 21, uzupełnienia M. Świącickiego].
358. [CZEREŚNIEWSKI, Wawrzyniec]: „*Kto nie umie przetrwać niepowodzeń — ten nie jest wart zwycięstwa*”. NP I: 1946, nr 41.
Szkolnictwo i prasa w I Dywizji Pancерnej.

359. K.B.: *Przegląd prasy wojskowej [w Anglii]*. PW IV: 1942, nr 9.
360. Kage: *Polska publicystyka wojskowa na obczyźnie*. DTOW VIII: 1955, nr 35/352.
361. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XVIII. Zjednoczone Królestwo. 1. Prasa wojskowa*. DTOW XII: 1959, nr 26/542.
Szczegółowy przegląd prasy żołnierskiej oraz publikacji dla wojska.
362. KOWALIK, Jan: *Granatowa prasa*. P-GP VI: 1963, nr 1/6.
Przegląd prasy Polskich Oddziałów Wartowniczych przy Armii USA w Europie.
363. LEKTOR: *Przegląd prasy wojskowej*. PW IV: 1942, nr 12.
364. LENY, Władysław: *Historia prasy lotniczej w tej wojnie [1939-1945]*. PPSZ III: 1943, nr 10/38 (Lotniczy).
365. OPPMAN, Edmund: *Czołg i pióro*. PW II: 1940, nr 35.
366. *Prasa JWSW. Pożegnalne numery*. GP/A II: 1946, nr 47/60.
367. *Prasa wojskowa na Środkowym Wschodzie*. T-APW III: 1946, nr 41/133.
Źródłowy artykuł historyczny.
368. *Prasa żołnierska na Obczyźnie*. „Biul. Pras.-Organ. „Światopolu”, IX: 1941, nr 23.
369. PRUSZYŃSKI, Ksawery: *Prasa polska w obozach [w Szkocji]*. PW III: 1941, nr 2.
370. *Rozwój prasy w SPK*. PW IX: 1947, nr. 47.
Przegląd prasy kombatanckiej wg stanu z roku 1947.
371. [RUBEL, Ludwik], pseud. L.R.: *Polska prasa obozowa [żołnierzy w Anglii]*. „Biul. Pras.-Organ. „Światopolu”, IX: 1941, nr 5.
372. TERLECKI, Tymon: *Prasa wojskowa (1939-1941)*. PPSZ I: 1941, nr 15.
Pierwszy międzynarodowy przegląd polskiej prasy wojskowej.

373. TERLECKI, Tymon: *Prasa „z niczego”*. DTOW VIII: 1955, nr 9/317.
Omawia prasę obozową oraz wydawnictwa Polskich Oddziałów Wartowniczych.
374. WASIUTYŃSKI, Wojciech: *Muza w cieniu oręża*. K II: 1948, nr 7.
Historyczny przegląd wydawnictw I Dywizji Pancerniej.
375. ZALESKI, Wojciech: *Trudną drogą. 6 lat Polskich Oddziałów Wartowniczych przy Armii Amerykańskiej*. W: „Dziesięciolecie Polskich Oddziałów Wartowniczych przy Armii Amerykańskiej w Europie, 1943-1955”.
Na str. 106-112 kompetentne omówienie prasy POW z lat 1945-55.
376. *Zcalenie pism obozowych w Szkocji*. NP I: 1946, nr 32.
377. *Życie i praca wojska na kontynencie*. NP I: 1946, nr 29.
Zobacz także pozycje: 104, 107-109.

2. Prasa dla dzieci, młodzieży, oraz pisma harcerskie

378. BOGUSŁAWSKI, Antoni: *Wydawnictwa dla dzieci [na terenie Anglii]*. DPDŻ IX: 1948, nr 82.
379. [BRZEZIŃSKI, Józef]: *Kronika harcerska*. GP/A II: 1946, nry 5/18, 14/27, 30/43.
Omawia wydawnictwa harcerskie z terenu Indii, Belgii, Francji, Danii, Niemiec, Szwecji.
380. BRZEZIŃSKI, Józef: *Piśmiennictwo młodzieżowe w Afryce*. GP/A I: 1945, nr 7.
Wizytator wychowania harcerskiego, por. J.B., daje przegląd pism harcerskich.
381. DELAWSKI, Henryk: *Prasa dla młodzieży*. DTOW III: 1950, nr 28/85.
382. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Część XX. Zjednoczone Królestwo. 3. Wydawnictwa dla dzieci i młodzieży*. DTOW XIII: 1961, nr 45/660.
Wydawnictwa harcerskie, pisma młodzieżowe, i gazetki szkolne na terenie Wielkiej Brytanii.

383. (PROKOP, Jan): *(Lista czasopism wydawanych przez ZHP poza granicami Kraju)*. List z Naczelnictwa ZHP z dn. 14.V.1959, znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mt. View, Calif.
384. *Serwisy dla dzieci i młodzieży*. PZ nr 46 z dn. I.X.1947. Zestawienie wydawnictw służby informacyjnej „Światopól”.
385. (t.n.): *Czasopiśmiennictwo dla dzieci i młodzieży na obczyźnie*. PZ nr 53 z dn. 1.V.1948.
386. TARNAWSKA-BUSZA, Celina: *Prasa harcerska*. GN II: 1950, nr 9.
Przegląd pism z Anglii, Belgii, Danii, Szwecji, Francji i Hiszpanii.
387. W.K.: *Działalność Związku Harcerstwa Polskiego na Wschodzie*. „Skaut” (Jerozolima), II: 1943, nr 7/12.
388. W.W.: Bibliografia harcerska. Naczelny Komitet ZHP. Londyn, 1943.
389. Z.D.: *Z prasy młodzieżowej*. „Harcerstwo” III: 1946, s. 24.
390. *Związek Harcerstwa Polskiego w czasie wojny*. „Informator Harcerski na rok 1947”, s. 100-102.

3. Prasa religijna

391. BEŁCH, Stanisław, ks.: *Polska prasa katolicka na uchodźstwie*.
Stan i zadania prasy katolickiej dla Polaków w Anglii.
- 391(a) [JASIŃSKI, Walery J.]: *Polskie czasopisma katolickiej Polonii Amerykańskiej o nakładzie przekraczającym 10.000*. S/OL XLIV: 1963, nr 2/409.
„Miesięcznik Fraciszkański”, „Gość Niedzielny”, „Róże Maryi”, „Apostol”, „Ave Maria”; wymienione są również pisma katolickie o niższym nakładzie, oraz katolickie wydawnictwa krajowe.
392. KOTKOWSKI, Zygmunt: *Służba duszpasterska 2 Korpusu w polu*. DPZ IX: 1958, nr 1/34.
393. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939*. Cz. XIX. *Zjednoczone Królestwo*. 2. *Prasa religijna*. DTOW XIII: 1961, nr 36/651.
Przegląd historyczny polskich pism religijnych w Anglii.

- 393a (ksaw): *Biuletyny polonijne Towarzystwa Chrystusowego*. S/OL XLIV: 1963, nr 2/409.
 „Biuletyn Informacyjny o Wychodźstwie Polskim” (Poznań);
 „Biuletyn Towarzystwa Chrystusowego dla Wychodźców” (Roubaix, Francja).
394. *Pisma wydawane w Orchard Lake, Michigan*. S/OL XXXIX: 1958, nr 5/367.
395. *Polska prasa katolicka*. W: „Polski Rocznik Katolicki 1950” (Londyn, 1950), s. 128-129.
 Zestawienie periodyków katolickich polskiego wychodźstwa w Belgii, Francji, Holandii, Niemczech, Wielkiej Brytanii, i w Szwecji.
396. *Prasa katolicka w Wielkiej Brytanii*. „Wiad. Polskiej Misji Katol. w Londynie”, IV: 1942, nr 4.
397. ROMER, Adam: *Prasa katolicka w Polsce w okresie przedwojennym*. „Sprawa” I: 1942, nr 9.
398. W.D.: *Słowo drukowane pomocą duszpasterza*. DPZ IV: 1953, nr 4/17.
399. *Wydawnictwa, i rozpowszechnianie księzek katolickich w Wielkiej Brytanii*. S/OL XXXIX: 1958, nr 2/364.
400. ZUBRZYCKI, Jerzy: *Polish Immigrants in Britain*. (The Hague, 1956), s. 122-23, 136-37.
 Omawia wydawnictwa katolickie, i ich rolę w życiu wychodźstwa.
401. ZYCH, A.: *Prasa katolicka w W. Brytanii*. SP I: 1946, nr 30.
402. *W 25-lecie kapłaństwa ks. mgr. W. Tokarka*. OB XXI: 1961, nr 34/999/695.
 Jeden z twórców wychodźczej prasy katolickiej („Głos Polski”, „Polska Chrystusowa”, „Słowo Katolickie”, „Słówko Polskie”, „Byłe Prędzej”, „Słowo Boże”, „Duszpasterz Polski na Obczyźnie”).
 Zobacz także poz. 139.
4. *Wydawnictwa Podziemia, obozów jenieckich, i obozów pracy*
403. *Anordnung, ueber die Einfuehrung der Bestimmungen der Reichspressekammer in den eingeliederten Ostgebieten vom 20 Januar 1940*. Reichspressekammer, Berlin, 1940.

404. *Artykuły polskie w „France Libre” [pióra polskich autorów, za czas X. 1941-1943]. „Przegl. Liter.-Polit.” III: 1943, nr 22.*
405. *Bibliographie deutscher Feld-und Soldatenzeitungen des II Weltkrieges.* „Buecherschau der Weltkriegsbuecherei” XXVI: 1954, s. 428-434.
M.in. niemieckie gazety żołnierskie z polskich terenów, oraz międzynarodowa prasa jeniecka z terenu Rzeszy.
406. BORWICZ, Michał: *W mrokach konspiracji [w pow. Miechowskim/Kr.].* R. LXIV: 1957, nr 5/8.
„Wolność”, „Naprzód”, „Robotnik”, „WRN”. Kolportaż pism.
407. BRZESKA, Maria: *Kobieta w walce.* PW VI: 1944, nr 11
Kobieca prasa podziemna w Polsce.
408. *Centralny katalog polskiej prasy konspiracyjnej 1939-1945.* Opracował Lucjan Dobroszycki, przy współudziale Wandy Kędrzyńskiej, pod kierownictwem naukowym Stanisława Płoskiego. Polska Akademia Nauk. Instytut Historii. Wydawnictwo Ministerstwa Obrony Narodowej, Warszawa, 1962. 8°, s. 302.
Źródłowa bibliografia polskiej prasy podziemnej, a zarazem katalog tych wydawnictw znajdujących się w zbiorach w Polsce. Wydawnictwa ze zbiorów londyńskich uzupełnił J. Garliński. Zobacz poz. 412.
409. DOBROWOLSKA, A.R.: *W niewoli niemieckiej. Z opowiadań szeregowca L.M.* WP IV: 1943, nr 11/157.
M.in. o prasie obozowej: „Wiad. Ilustrowane”, oraz „Trait d’Union”.
410. DRESLER, Adolf: *Die Presse im Generalgouvernement fuer die besetzten polnischen Gebiete.* ZW XV: 1940, nr 4.
411. *Działalność władz okupacyjnych na terytorium R.P. za okres od 1.9.1939- do 1.11.1940 r. Streszczenie.* Ministerstwo Informacji i Dokumentacji. Londyn 1940, 4°, s. 246.
Prasa, księgarstwo, czytelnictwo, radio: s. 120-130; jeńcy wojenni: s. 212-213.
412. GARLIŃSKI, Józef: *Polska prasa podziemna (1939-1945) w zbiorach londyńskich.* Zestawienie czasopism i numerów polskiej prasy podziemnej (1939-1945), których nie zawiera „Katalog Polskiej Prasy Konspiracyjnej 1939-1945”,

wydany w kraju w roku 1962 w opracowaniu Dobroszyckiego, a które znajdują się w zbiorach londyńskich Biblioteki Polskiej (BP), Polish Research Centre (P.R.C.) i Studium Polski Podziemnej (S.P.P.). Biblioteka Polska, Londyn, 1962. 4°, s. 9.

413. GASSNER, E.: *Die Presse [im Generalgouvernement]*. „Das Generalgouvernement”, I: 1941, nr 15.
414. HAEUSSLER, Rudolf: *Das Nachrichten und Presswesen der feindlichen Kriegsgefangenen in Deutschland 1914-1918*. Hiehold, Berlin, 1940, s. 141.
415. HEIZLER, Rudolf: *Das Presserecht im Kriege*. ZW XV: 1940, nr 1.
Prawo prasowe czasu wojny, obowiązujące w Rzeszy Niemieckiej oraz na terenie Generalnej Gubernii.
416. JÓZEFOWICZ, J.: *Prasa nielegalna w okupowanych krajach*. NW II: 1942, nr 42.
Dotyczy Polski, Jugosławii, Grecji, Francji, Belgii, Norwegii, Holandii, oraz Danii.
417. KARSKI, Jan: *Podziemna opinia publiczna*. PW VI: 1944, nr 1.
Prasa tajna. Charakterystyka prasy tajnej. Zasięg prasy podziemnej. Zasięg ruchu podziemnego.
418. KOMNACKI, Adam: *Polska prasa podziemna we Francji*. BO-KNAPP, IV: 1946, nr 43/44.
419. KOWALIK, Jan: *Polska prasa emigracyjna po roku 1939. Cz. I. Prasa polskiego podziemia*. DTOW X: 1957, nr 21/439.
Przegląd i charakterystyka wydawnictw konspiracyjnych w Polsce.
420. LESKOWIEC, Karol: *Prasa podziemna w Polsce*. PW IV: 1942, nr 3.
Rozmiary akcji. Przemiany rozwojowe. Charakter i poziom. Zwierciadło kraju. Kontrola moralna.
421. LITWIN, Józef: *Sprawa oficerów polskich — jeńców w obozach niemieckich („Oflagach”) na przełomie r. 1942 i 1943*. „Przeł. Zach.” XIII: 1957, nr 5.

423. *Polish Underground strikes back with satire*. PR (New York) IV: 1944, nr 26.
Humorystyczna prasa polskiego Podziemia.
424. *Prasa polska w obozie jeńców [Gross Born, i Neu-brandenburg]*. „Dziennik Żołnierza 1 Dyw. Pancерnej” VI: 1945, nr 159/308.
„Słowo”, „Dziś”, „Nasze Życie”, „Biuletyn Wychowania Fizycznego”, „Bursztyny”, „Słowo”, „Naród w Walce”, „Żarna”, „Przegl. Wojskowo-Polityczny”, „Myśl Wojskowo-Wychowawcza”, i „Przegląd Ekonomiczny”. Jeden z rzadkich, wyczerpujących przeglądów prasy jenieckiej.
422. MOSZCZEŃSKI, Józef: *O pracy konspiracyjnej w obozach jeńców Lubeka i Doessel*. B XXXIX: 1957, nry 2, 3-4. M.in.prasa obozowa.
425. SADZEWICZ, Marek: *Oflag*. Wyd. II. Ministerstwo Obrony Narodowej, Warszawa, 1957, s. 298.
Autor poświęca sporo miejsca prasie obozowej tajnej, jak i oficjalnej, szczególnie na stronach: 9-73, 75-78, 84-88, 115-116, 145-157, 240-45.
426. SEEMAN, Horst: *Die Wochenzeitungen der Auslandsarbeiter in Deutschland*. „Der Angriff” nr z dn. 7.VII. 1942.
427. TEPA, Jerzy: *Uśmiech polskich podziemi*. TP (New York) II: 1944, nr 7.
Pisma: „Zadra” oraz „Der Klabautermann”.
428. *W obozie jeńców [Stalag VD-Kronenburg]*. DP III: 1943, nr 1007.
Prasa i czytelnictwo obozowe.
429. WORDLEY, Derek: *A pennant nine. The third front*. Europe's underground press. Dedicated to Europe's underground press fighters with the pen and to the many people who told me of their actions, now making heroic current history. Hammond, Hammond and Co., London [1943].
Charakterystyka, taktyka pracy, przegląd prasy.
430. *Wystawa prasy podziemnej i uchodźczej [4.II.1950 — London]*. MP X: 1950, nr 147/4.
431. ZAGÓRSKI, Waclaw: *Dzieje jednego donosu [na drukarnię AK przy ulicy Grzybowskiej, w Warszawie]*. R LXIV: 1957, nr 5/8211.
Komunistyczna akcja dezinformacji prasowej.
Zobacz też: „POLSKA. Dział D.: Druga Wojna Światowa”.

5. Varia

432. *An, international exhibiton of the Free Press organized by The International Federation of Free Journalists.* London [1962], s. 16.
Przewodnik po wystawie Wolnej Prasy, odbytej w Londynie w r. 1962. Zawiera spisy prasy narodowościowej wychodząca politycznych, oraz faksymile cenniejszych wydawnictw.
433. *Działalność Kominternu w środowiskach polskich.* BO-KNAPP, II: 1943, nr 4.
M.in. polska prasa komunistyczna w Anglii, Argentynie, Kanadzie, Urugwaju, Stanach Zjednoczonych AP., oraz w Związku Sowieckim.
434. FALSKA, Dorota: *Walcząca Francja literacka.* WP IV: 1943, nr 5/151.
Literackie pisma w Marsylii, i w Północnej Afryce.
435. INTERNATIONAL FEDERATION OF THE SOCIALIST AND DEMOCRATIC PRESS. *The democratic socialist press.* 3rd ed. Badhoevedorp, Holland [1958].
Zawiera także polską socjalistyczną prasę wychodzącą (s. 93).
436. KLEIN, Nadeline D.: *Polish journalism in the days of Kościuszko's insurrection.* „The Polish Digest (Rome)”, nr z września 1946 r.
437. KONOPNICKI, Jan: *Z polskich czasopism pedagogicznych na obczyźnie.* „Wiadomości Nauczycielskie” II: 1945 nr 3-4.
„Głos Nauczycielski” (Szwajcaria), i „Biul. Szkolny” (Kanada)
438. *Prasa niemiecka i szwajcarska o „Ferdydurke”.* W XVI: 1961, nr 29/798.
439. SOPICKI, Stanisław: *„Fleet Street” o Polsce we wrześniu 1939 r.* B XLI: 1959, nr 4.
Prasa angielska o Polsce w czasie Kampanii wrześniowej.
440. ULATOWSKI, Jan: *Powojenna prasa francuska.* K V: 1951, nr 2/40-3/41.
„La Nef” — numer poświęcony prasie.
441. *Wykaz czasopism niemieckich wydawanych w czterech strefach okupacyjnych b. Rzeszy Niemieckiej.* „Przegląd Prasy Niemieckiej” I: 1946, nr 1.

SUPLEMENT DO BIBLIOGRAFII OGÓLNYCH PRASY

442. *Bibliografia bibliografii i nauki o książce. Bibliographia Poloniae Bibliographica* [I]: 1945/1946-[XI]: 1958. Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny. Warszawa, 1947-1961.

Oficjalna bieżąca bibliografia bibliografii wydawana przez Instytut Bibliograficzny w Warszawie, pod dyrekcją dr. Heleny Hleb-Kozańskiej. Dotychczas ukazało się jedenaście tomów, obejmujących okres lat 1945-1958. Zawiera m.in. działy: „Bibliografia czasopism”, „Zawartość czasopism”, oraz „Poszczególne czasopisma”, gdzie notowany jest także — aczkolwiek w stopniu niedostatecznym — materiał bibliograficzny dotyczący wychodźstwa polskiego. Redaktorzy bibliografii: Helena Lipska, i Maria Malachowska-Staszelska (1945-46), Helena Lipska, i Maria Dembowska (1947-48), Janina Czerniatowicz (1949), Henryk Sawoniak (1950-1958).

443. *Bibliografia*. „Wiadomości Wydawnicze” (Edinburgh), I: 1941.

Pierwsza bibliograficzna próba rejestracji czasopism i książek, wydanych przez wychodźców wrześnieowych poza krajem.

444. BIELATOWICZ, Jan: *Uwagi na temat pracy Jana Kowalika „Prasa polskiej emigracji, 1939-1958”*. (Londyn, październik 1962). 4°. 12 Kart.

Kopia maszynopisu referatu, znajdująca się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif., dokąd została przesłana przez Autora.

445. JEŻEWSKI, Bohdan Olgierd, ed.: *Directory of Polish newspapers and periodicals in the free world*. „Taurus” under the auspices of „The Polish Union of Journalists”. London, 1962. 16°, s. 40.

Popularny przewodnik po prasie polskiej zagranicą, notujący większość wydawnictw emigracyjnych i polonijnych, według stanu z końca 1960 r. Zobacz poz. 448.

446. KOWALIK, Jan: *Bibliografia bibliografii, 1940-1960*. W: „Literatura polska na obczyźnie, 1940-1960. Tom II.” [W druku].
Zawiera rozdział poświęcony przeglądem prasy, oraz bibliografią prasy.
447. KOWALIK, Jan: *Bibliografia polskiego wychodźstwa wrześnieowego*. P-GP VI: 1962, nry 3/19, 4/26.
Pierwszy syntetyzujący szkic o dziejach polskiej bibliografii zagranicą w latach 1939-1961, zawierający dane również odnośnie bibliografii prasy.
448. KOWALIK, Jan: *Nowe wydawnictwa bibliograficzne [na emigracji]*. K XVI: 1962, nr 1/183-2/184.
Przegląd produkcji wydawniczej na polu bibliografii prasy emigracyjnej za rok 1962.
449. KOWALIK, Jan: *Zarys czasopiśmiennictwa*. W: „Literatura polska na obczyźnie 1940-1960. Tom II”, s. 320. [W druku].
Szkic do dziejów prasy polskiej poza krajem w latach 1939-1960.
- 449 a) KURDELSKA, Janina: *Katalog emigracyjnych wydawnictw periodycznych w Bibliotece Kórnickiej 1830-1939*. W: „Pamiętnik Biblioteki Kórnickiej”, VII: 1959, s. 409-467.
450. TATAROWICZ, Kazimiera: *Katalog poloników periodycznych wydanych zagranicą do roku 1939*. Zbiory Biblioteki Jagiellońskiej. Nakładem Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kraków, 1961. d. 8°, s. 193.
Zawiera: wykaz źródeł, wykaz skrótów, spisy czasopism-sprawozdań-kalendarzy, indeks osób, indeks miejscowości.

SUPLEMENT DO BIBLIOGRAFII REGIONALNYCH
PRASY

451. AJZNER, Seweryn: *Z dziejów Polskich Oddziałów Ochotniczych w Hiszpanii*. „Z Pola Walki”, I: 1958, nr 3.
452. AMERICAN COUNCIL FOR NATIONALITIES SERVICE: *United States Foreign Language Press. Newspapers and Periodicals Lists Compiled Jannuary 1962*. American Council for Nationalities Service. New York [1962]. Bibliografie handlowe prasy narodowościowej w 41 językach. Polska lista jest niekompletna, i obejmuje 54 tytuły.
453. BAU, Zdzisław: *Prasa żołnierska na froncie włoskim*. PW VI: 1944, nr 20.
Wojskowe pisma Sprzymierzonych.
454. BREOWICZ, Wojciech: *Ślady Piasta pod piniorami*. Szkic z dziejów wychodźstwa polskiego w Brazylii. Wydawnictwo „Polonia”. Warszawa, 1961, s. 256.
Zawiera rozdział poświęcony prasie emigracyjnej (s. 166-193), przedstawionej niekompletnie i stroniczo. Na s. 254-55 lista czasopism.
455. BUTKUS, Stacys: *Die bolschewistische Militaerpresse in Litauen*. „Studien Buero Kauen. Bulletin fuer die Erforschung des Bolschewismus und des Judentums”, nr 32 z dn. 28.IX.1942.
Sowieckie pisma na Litwie wydawane przez Czerwoną Armię.

456. CHCIUK, Andrzej: *Jak jest tą świecą?* K XVI: 1962, nr 11/181.
O prasie polskiej w Australii dyskusja z poglądami A. Nasielskiego (w nrze K 7-8, 1962). Zobacz poz. 468.
457. DRESLER, Adolf: *Die Presse des Generalgouvernements. Die deutschen und polnischen Zeitungen und Zeitschriften seit Ende 1939.* „Deutsche Presse” XXXI: 1941, nr 24.
458. *Emigracyjna prasa w Australii.* „Wiad. Polskie” (Sydney), XVIII: 1962, nr 38.
Omówienie urzędowej australijskiej bibliografii prasy narodowościowej „The Migrant Press”.
459. FIEBIG, Jan: *Prasa Polonijna w Stanach Zjednoczonych AP. (Bibliografia z okresu powojennego).* ZP II: 1961, nr 3.
Tendancyjna w ujęciu, i mało dokładna w opracowaniu, zarówno jeśli chodzi o opis bibliograficzny, jak i w liczbowym ujęciu wydatnictwa de facto istniejących.
460. GROBICKI, Aleksander: *Polacy w Hiszpanii.* W V: 1950, 25/229.
W odpowiedzi na artykuł Michcika autor uzupełnia m.in. prasę żołnierską Polskich Ochotniczych Oddziałów w Hiszpanii. Zobacz poz. 466.
461. [HULEWICZ, Jan]: *Dwa pisma polskie w Teheranie.* PW IV: 1942, nr 37.
Opis i charakterystyka: „Zew”, „Polak w Iranie”.
462. ILNYTZKYJ, Roman: *The free press of the suppressed nations. For the Association of the Free Press of Central and Eastern Europe, Baltic and Balkan States in Germany* by... Augsburg, 1950, s. 87.
Przegląd międzynarodowej prasy Displaced Persons w Niemczech Zachodnich wychodzącej, dokonany tendencyjnie, i bez znajomości rzeczy; zawiera m.in. spis gazet i magazynów grup etnicznych, także polskich.
463. KOENIGLICH - RUMAENISCHES MINISTERIUM FUER AUSWAERTIGE ANGELEGENHEITEN: *Die Minderheitenpresse in Rumaenien 1918-1940.* Bucuresti, 1940. 4°, s. 19.
Zawiera ustęp poświęcony prasie polskiej mniejszości, tendencyjnie minimalizujący jej stan posiadania.

464. *Litewska prasa emigracyjna*. „Przegląd Polski” II: 1947, nr 3/9.
Streszczenie („Baltic Review”, nr 6 z r. 146) artykułu J. Lingisa: „Litewska prasa emigracyjna”.
465. LOEWENTHAL, Rudolf: *The Catholic Press in Manchuria*. „Digest of the Synodal Commission”. XI: 1938, nr 7. (Peking, China).
Zestawia następujące tytuły polskiej prasy w Mandżurii: „Tygodnik Polski”, „Daleki Wschód”, „Ruch Chrześcijańsko-Społeczny”, oraz kalendarze i kroniki, wydane przez „Tygodnik Polski”. Trafna charakterystyka na międzynarodowym tle porównawczym.
466. MICHCIK, Marcin: *Polacy w Hiszpanii podczas wojny domowej*. W V: 1950, nr 14/209.
Szczegółowy przegląd i charakterystyka polskiej prasy żołnierskiej, oraz omówienie zbiorów tej prasy w madryckiej „hemerotece”. Zobacz uzupełnienia A. Grobickiego (poz. 460).
467. MOŃKA, S.: *Obecna prasa polonijna NRF*.
Referat wygł. na konferencji w Poznaniu, poświęconej dziejom emigracji polskiej w Niemczech (15-16.XI. 1960).
468. NASIELSKI, Adam: *Z australijskiej perspektywy*. K XVI: 1962, nr 7/177-8/178.
Warunki prasy polskiej w Australii. Zobacz poz. 456.
469. PAWŁOWICZ, Bohdan: *Z kraju gdzie pieprz rośnie*. PW IX: 1947, nr 8/9.
O Polakach w Brazylii, i polskiej prasie; szczególnie biograficzne dane o mało znanym wydawnictwie „Fakty”.
470. *Der polnische Angriff. Polnische Pressestimmen aus juengster Zeit*. Volk und Reich Verlag. Berlin, 1939, s. 47.
471. *Polnische Zeitungen in England*. „Ostland” XXII: 1941, nr 12.
472. *Rozwija się prasa periodyczna [w Kanadzie]*. „Związkowiec” nr 6 (23.I.1963).
„Biul. Stow. Lotników Polskich”, „Biul. Stow. Polskich Kupców, Przemysłowców, i Profesjonalistów w Toronto”, „SPK w Kanadzie”, „Spółdzielca”.
473. STRENG, Bogusław: *Prasa polska w Holandii*. Manuskrypt znajdujący się w „Polish Emigre Press Archive” w Mountain View, Calif. 4°, 3 Karty. (Vlissingen, 1962).

474. STRENK, Bogusław: *Spraw polskie w prasie holenderskiej*. „Komunikat Informacyjny SPK w Holandii”, IV: 1954-XI: 1961.
Skrupulatny periodyczny, przegląd poloników w prasie holenderskiej, pióra wybitnego dziennikarza, współtwórcy prasy polskiej w tym kraju.
475. *Szkolnictwo polskie w ZSRR 1943-1947. Dokumenty i materiały*. Opracował Roman Polny. Pod redakcją Stanisława Skrzyszewskiego. Pastwowe Zakł. Wydawnictw Szkolnych. Warszawa, 1961, s. 379.
Omawia wydawnictwa Zw. Patriotów Polskich, i przynosi materiał dotyczący „Płomyka”.
476. TETELOWSKA, Irena: *Dla 9 milionów Polaków za granicą*. PWD nr 3 z r. 1958.
Czasopisma polskie dla emigracji.
477. TETELOWSKA, Irena: *Polscy dziennikarze we Francji*. PWD nr 1 z r. 1958.
478. TUREK, Victor: *The Polish-Language press in Canada; its history and bibliographical list*. Foreword by John W. Holmes... Canadian Polish Congress. Polish Research Institute in Canada. Toronto, 1962, s. 248.
Pierwsza regionalna monografia prasy emigracyjnej, opracowana przez naukowca polskiego żyjącego poza krajem. Omawia i charakteryzuje rolę prasy etnicznej, przedstawia zarys historii tej prasy, i zestawia listę wydawnictw za czas od r. 1904 do września 1961 r. Rzecz zaopatrzona w przypisy i bibliografię.
479. U.S. THE LIBRARY OF CONGRESS. REFERENCE DEPARTMENT. EUROPEAN AFFAIRS DIVISION: *The European press today* [1949]. Washington D.C., August 1949, s. 152.
Na s. 89-92 znajduje się prasa polska.
480. WEPSIĘĆ, Jan: *Polish periodicals 1953-1956. An annotated bibliography*. The Catholic University of America Press. Washington, 1957, s. V-169.
Lista współczesnej prasy ukazującej się w kraju, w układzie alfabetycznym, zaopatrzona przedmiotowym indeksem.
481. *Zweieinhalb Jahre Pressearbeit im General Gouvernement*. Anlaesslich der Einweihung des Hauses der Presse in Krakau ueberreicht vom Pressechef der Regierung des Generalgouvernement, Maerz 1942. Krakau, 1942, s. 8.

SKRÓTY TYTUŁÓW WYDAWNICTW

- B — *Bellona* (Londyn)
BF — *Biuletyn Farmaceutyczny*
BO-KNAPP — *Biuletyn Organizacyjny Komitetu Narodowego Amerykanów Polskiego Pochodzenia*
DP — *Dziennik Polski*
DPDŻ — *Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza*
DPZ — *Duszpasterz Polski Zagranicą*
DTOW — *Dod. Tyg. Ostatnich Wiadomości*
DŻ-APW — *Dziennik Żołnierza APW*
GN — *Gazeta Niedzielną*
GP/A — *Głos Polski (Afryka)*
K — *Kultura*
KAJ — *Krajowa Agencja Informacyjna*
Kr — *Kronika (Włochy)*
KP — *Kwartalnik Prasoznawczy (Warszawa)*
MP — *Myśl Polska*
NP — *Na Przełomie*
NW — *Nowe Widnokreśli*
OB — *Orzeł Biały*
PAf — *Polak w Afryce*
PAS — *Polish American Studies*
PFR — *Polish Fortnightly Review*
P-GP — *Prąd-Głos Polski*
PKO — *Poradnik Kulturalno-Oświatowy*
PP — *Prasa Polska (Warszawa)*
PPPP — *Przegląd Polskiej Prasy Podziemnej*
PR — *Polish Review*
PPSZ — *Poradnik dla Pracowników Świećlic Żołnierskich*
PR/NY — *The Polish Review (New York)*

- PR/Q — *The Polish Review* (Quarterly)
PS — *Polacy w Świecie*
PW — *Polska Walcząca*
PWD — *Prasa Współczesna i Dawna* (Warszawa)
PWPP — *Przewodnik po Wystawie Prasy Polskiej 1939-49*
PZ — *Polonia Zagraniczna*
PZKPK — *Przegląd Zrzeszenia Kół Pułkowych Kawalerii*
R — *Robotnik*
RPZ — *Rocznik Polonii Zagranicznej*
SI — *Studia Irańskie*
ŚP — *Słowo Polskie* (Londyn)
S/OL — *Sodalis* (Orchard Lake)
T — *Trybuna*
T-APW — *Tygodnik APW*
TB — *Teka Bejrucka*
TH — *Teki Historyczne*
TL — *Trybuna Ludu*
TP/DP — *Tydzień Polski-Dziennik Polski*
i Dziennik Żołnierza
TP/NY — *Tygodnik Polski* (New York)
ZP — *Zeszyty Prasoznawcze* (W-wa)
W — *Wiadomości*
WD — *W Drodze*
WP/L — *Wiadomości Polskie*, Londyn
ZW — *Die Zeitungswissenschaft* (Berlin)

INDEKS NAZWISK I TYTUŁÓW

- A.Z. 253
 The affair of the deported Polish leader 290
 Agencje prasowe w Polsce pod okupacją 149
 Ajzner, Seweryn 451
 Alliance College Publications 203
 American Council for Nationalities Service 452
 Angielska prasa katolicka o zatargu polsko-rosyjskim 291
 Anordnung ueber die Einführung der Bestimmungen der Reichs-pressekammer 403
 Apenszlak, Paulina 103
 Artykuły w „France Libre” 404
- B. K. 129
 B. K. P. 355
 Baliński, Ignacy 132
 Basiński, Euzebiusz 112
 Bau, Zdzisław 350, 453
 Bączkowski, Włodzimierz 268
 Belch, Stanisław, Ks. 391
 Bersano Begey, Maria e Marina 320
 Bibliografia 443
 Bibliografia bibliografii 442
 Bibliographie deutscher Feld- und Soldatenzeitungen... 405
 Bibliothèque Nationale, Paris 49
 Bielatowicz, Jan 38, 104, 133, 321, 322, 330, 444
 Biuletyny bratnich Kół Kawaleryjskich 352
- Biuletyny Kół Pułkowych Kawalerii 353
 Błotnicki, Władysław 59
 Bogusławski, Antoni 134, 354, 378
 Bolek, Franciszek, Ks. 245
 Bonikowski, Samuel Rev. 204
 Borowicz, Tadeusz 356
 Borwicz, Michał 406
 Breowicz, Wojciech 454
 Brock, Peter 113
 Brome, Vincent 150
 Brown, Spencer Curtis 292
 Brummer, Wiktor 144
 Brzeska, Maria 407
 Brzeziński, Józef 196, 379-380
 Butkus, Stacys 455
 Butlow, Gustaw 205
- Cedro, Piotr 151
 Centralny Katalog Polskiej Prasy Konspiracyjnej 1939-45 408
 Charitina, S.M., C.S.S.F. 206
 Chciuk, Andrzej 50, 456
 Chowaniec, Czesław 130
 Choynowski, Mieczysław 114
 Cichy, Władysław 152
 Cieślewicz, Stanisław 197
 Ciolkosz, Adam 135
 Coleman, Arthur P. 293
 Coleman, Marion M. 293
 Csaplaros, Istvan 280
 Csorba, Helena 281
 Czapska, Maria 131
 Czaykowski, Bogdan 294
 Czeręśniewski, Wawrzyniec 357-358,
 Czerniatowicz, Janina 442

- Danilewicz, Maria L. 178-179
 Dąbrowski-Sońska, Leon 30, 237
 Delawski, Henryk 381
 Dembowska, Maria 442
 Dittmar, Jerzy 18-19
 Dobroszycki, Lucjan 408
 Dobrowolska, A.R. 409
 Doman, Sister Mary Tullia 207
 Dresler, Adolf 410, 457
 Dunin-Kępcicz, Klemens 295
 Działalność Kominternu... 433
 Działalność władz okupacyjnych... 411
 Dziennikarze 136
 Dziewanowski, M.K. 331
- East and East Central Europe... 115
 Emigracyjna prasa w Australii 458
- Falska, Dorota 434
 Fiebig, Jan 208, 459
 From New York to California 209-210
- Gałęzowska, Irena 130
 Garliński, Józef 412
 Gassner, E. 413
 Gazda, Gustaw 296
 Gebert, Bolesław 211
 German news versus German views 153
 Glabisz, Kazimierz 180
 Glinka, Ksawery 116, 137-138, 269
 Gołaszewska, Melania 65-66
 Goliński, Leszek
 Gomólec, Ludwik 90
 Gordon, A.Z. 139
 Grobicki, Aleksander 460
 Gryziewicz, Stanisław 181
 Grzybowska, Zofia 212
- Haecussler, Rudolf 414
 Hatzfeld, Herta 248-249
 Hauptmann, Jerzy 213
 Heizler, Rudolf 415
 Hertz, Aleksander 214
 Heydenkorn, Benedykt 75
 Hleb-Koszańska, Helena 442
 Hoffman, Jakub 16, 67, 270
 Horain-Hagiopolita, Czesław, M.A. 105
 Horecky, Paul L. 115
 Hrabyk, Klaudiusz 154, 216, 271
 Hulewicz, Jan (pseud. Adam Orde-
- ga 39, 109, 141, 260, 297, 461
 Hunter, Edward 215
 Ilnytskyj, Roman 462
 An international exhibition of the free press 432
 International Federation of the Socialist and Democratic Press 435
- J. P. 219
 Jarzabowska, R. 217
 Jasiński, Bogusław 254
 Jasiński, Walery J. 218, 391a
 Jędrzejewicz, Wacław 155
 Jeżewski, Bohdan Olgierd 1-7, 445
 Jodzewicz, Jan 181
 Jordan, Jan 298
 Jordan, Zbigniew 117, 180a
 Józefowicz, J. 416
 Jurkszus-Tomaszewska, Jadwiga 34-35
 Juryś, Roman 332
- K. B. 359
 Kage 360
 Kamiński, B.S. 220
 Kantak, Kamil, ks. 81
 Karski, Jan 156-157, 417
 Kastarska, Marya 198, 198a
 Kędrzyńska, Wanda 408
 Kipa, Emil 255
 Klein, Nadeline D. 436
 Klukowski, Jerzy 93
 Koeniglich-Rumaenisches Ministerium fuer Auswaertige Angelegenheiten 463
 Kolbe, Maksymilian, Ojciec 146
 Komisja Historyczna Polskiego Sztabu Głównego w Londynie 158
 Komnacki, Adam 418
 Koniński, Karol Ludwik 141
 Koniuszewski, W. 221
 Konopnicki, Jan 437
 Koper, Stefan 94
 Korczak, Jerzy 299
 Kościalkowski, Stanisław 65-66, 82
 Kotkowski, Zygmunt 392
 Kotowski, Leonard J. 222
 Kowalik, Jan 8, 29, 36, 45, 47, 51, 54, 57, 60, 63, 68, 70, 83, 85, 95-98, 101, 106, 199, 264, 282, 300-305, 323, 333, 361, 362, 382, 393, 419, 446-449
 Kowicz 223
 Kraj mówi 159
 Król, Aleksander 283
 Król, Kazimierz 285

- Kruszka, Waclaw X. 224
 (ksaw) 393a
 „Kultura”, Numery Krajowe 181
 Kurdelska, Janina 449a
 Kwasniewski-Grot, Jerzy 91-92
- Laskowski, Janusz 160
 Leitkeber, Roman 129
 Lektor 363
 Leny, Władysław 364
 Lerska, Hanna 86, 161-162
 Lesiński, Mieczysław 140
 Leskowiec, Karol 420
 Lingis, J. 468
 Lipska, Helena 442
 Lista pism podziemnych z Kraju. .
 163
 Litewska prasa emigracyjna 464
 Litwin, Józef 421
 Lockhart, F.B. 306
 Loewenthal, Rudolf 465
 Lorentowicz, Jan 132
 Lutosławski, A.T. 307
- Lągowska, Maria 82
 Łobodowski, Józef 272
 Łukaszewski, Zygmunt 334
- Mackiewicz, Józef 87-88, 164
 Mackiewicz-Cat, Stanisław 308
 Maguire, Robert A. 225
 Małachowska-Staszels, Maria 442
 Malatyński, Antoni 309
 Malinowski-Pobóg, Władysław 200
 Melań, Aleksander C. (pseud.
 Aleksandia Korczyńskiego) 257
 Michalak, Irena 286
 Michcik, Marcin 466
 Mieroszewski, Juliusz 118
 Mikołajczyk, Jadwiga 335
 Miscellaneous press clippings (Polish
 American Congress) 226
 Młotek, Mieczysław 107
 Młynarski, Zygmunt 273
 Mondello, Salvatore 227
 Mońka, S. 467
 Morawski, Ignacy 228
 Moszczeński, Józef 422
- Nagiel, Henryk 229
 Nagórski, Zygmunt jr. 310
 Nakład polskiej prasy... 311
 Napolska, M. Remigia, O.S.F.
 230
 Nasielski, Adam 468
 Nauka polska w Szwajcarii 258
 Nazim, Justyn 71
- Noskowski, Witold 145
 Novinarus, pseud. 274
 Nowaczyński, Adolf 142
 Nowakowski, Tadeusz, pseud. (t.n.)
 119, 385
- Odebranie debitu pocztowego 182
 Oktawiec, Jan 108, 324
 Olszewski, Kazimierz 231
 Olszyk, Edmund G. 232
 Oppman, Edmund 9, 336, 365
 Oppman, Regina 9
 Ordęga Adam 109, 259
 Ortwin, Ostap 143
 Osada, Stanisław 233
 Osadczuk, Bogdan (pseud. BEO)
 275
 Ostoja, Dominik 120
 Ostrowski, Jan 312
 Ostrowski, Wiktor 20
- Parnas, Danuta 337
 Pawlikowski, Michał K. 338
 Pawłowicz, Bohdan 469
 Periodyki farmaceutyczne w Polsce
 183
 Piasecki, Stanisław ks. 41, 147
 Piąta rocznica Kres. Dyw. Piecho-
 ty 325
 Piskor, Aleksander 72
 Pisma wydawane w Orchard Lake
 234, 394
 Piwowarczyk, Jan ks. 133
 Ploski, Józef 121
 Ploski, Stanisław 408
 Początki prasy polskiej w Argenty-
 nie 25
 Polish Labour underground press
 165
 Polish National Alliance, USA 210
 The Polish press in America 235
 The Polish Underground Press 166
 Polish underground strikes back...
 423
 Polish University College Library,
 London 184
 Der polnische Angriff 470
 Polnische Zeitungen in England 471
 Polny, Roman 475
 Polska prasa katolicka 395
 Poradowski, Michał ks. 44
 Prasa czeskosłowacka 313
 Prasa JWSW 366
 Prasa niemiecka i szwajcarska o
 „Ferdydurke” 438
 Prasa polska w obozie jeńców 424

- Prasa szwajcarska o Polsce 260
 Prasa w obozach strefy brytyjskiej 99
 Prasa wojskowa na Śr. Wschodzie 367
 Prasa żołnierska na obczyźnie 368
 The press in Authoritarian countries 185
 The press in Satellite countries 186
 Prokop, Jan 383
 Pruszyński, Ksawery 339, 369
 Przed szczecińskim spotkaniem 187
 Przegląd bibliograficzny 340
 Przegląd Polskiej Prasy Podziemnej 168
 Pyzik, Stanisław 21
- Rachaus, Jerzy 22
 Ramsay, Pauline C. 155
 Rocznik Polaka na Węgrzech 284
 Romer, Adam 397
 Rozwija się prasa periodyczna 472
 Rozwój prasy w SPK 370
 Rubel, Ludwik 371
 Rudowski, Leonard 181
- S. W. 317
 Sadzewicz, Marek 425
 Sangowicz, Mieczysław 261
 Sawicki, Tadeusz 10-12, 110, 201, 287, 314
 Sawoniak, Henryk 442
 Seemann, Horst 42
 Sęp-Szarzyński, Stanisław
 Sierpiński, Wacław 122
 Serwisy dla dzieci i młodzieży 384
 Skarżyński, Bolesław 265
 Skrzyszewski, Stanisław 475
 Skrzypek, Józef 236
 Skrzypek, Stanisław 276
 Słowikowski, Henryk 62
 Sojka, Wojciech ks. 26, 42
 Sopicki, Stanisław 169, 439
 Spis czasopism polskich 13
 Spis gazet polskich w Ameryce 238
 Spis prasy krajowej 170
 Stampa letteraria polacca 326
 Stanford University. Hoover Institution on War, Revolution and Peace 277
 Stempowski, Jeremi C. 19
 St. M-i 316
 Story of the Polish American Congress... 239-240
- Strenk, Bogusław (Billy) 58, 473-474
 Stroński, Stanisław 134, 142
 Stypułkowski, Zbigniew 342
 Sukiennicki, Wiktor 343
 Sulik, Bolesław 294
 Sworakowska Helena, 277, 344
 Sworakowski, Witold S. 171, 188-189, 345
 Szczawińska, Sister Mary D'arc 241
 Szcześniak, Bolesław 73
 Szkolnictwo polskie w ZSRR 475
 Szpotkański, Stanisław 172
 Szumlakowski, Marian 55
 Szwajdler, Franciszek 123
 Szymańska, Sister Mary Charles 242
- Ścibor, Zygmunt 120
 Śledziński, Wacław 168
 Ślisz, Andrzej 341
 Święcicki, Marek (m.św) 256
- T. K. 288
 (t.n.) 385
 Tabaczyński, Tadeusz 190
 Tarnawska-Busza, Celina 386
 Tatarowicz, Kazimiera 450
 Tępa, Jerzy 427
 Terlecki, Tymon 14, 134, 143-144, 372-373
 Tetelowska, Irena 476-477
 Tinkoff, Marina 189
 Tokarek, W. Ks. 402
 Trościanko, Wiktor 173
 Trypućko, Józef 266
 Trzeciak, Konrad Edmund, ks. 27
 Turek, Wiktor 76, 478
 Twórcy i przywódcy Ligi Narodowej 124
- Ulatowski, Jan 440
 U Polaków w Charbinie 346
 U.S. Federal Works Agency, Work Projects Administration 243
 U.S. The Library of Congress 475
- Vetulani, Adam 262
 Vincenz, Andrzej (AV) 278-279
- W. D. 398
 W. J. 191
 W. K. 387
 W. W. 388
 Wachtl, Karol 244

- Waruszyński, Zbigniew W. 31, 77-78
 Wasilewski, Zygmunt 125
 Wasiutyński, Wojciech 374
 W 25-lecie kapłaństwa ks. Tokarka 402
 Weintraub, Wiktor 192
 Wępieć, Jan 193, 327, 480
 Who's who in Polish America 245
 Wierzbiański, Bolesław 15, 23, 79, 126, 246-247
 Wieści z Wilna i Litwy 174
 Willing, Eugene P. 248-249
 Winiewicz, Józef 145
 Winowska, Maria 146
 Witowski, Brother Roman, C.S.C. 251
 W obozie jeńców (Stalag V-D) 428
 Wojskowy i konspiracyjny wysiłek polski we Francji 52
 Wolpe, Henryk 347
 Wordley, Derek 429
 Wydawnictwa, i rozpowszechnianie 399
 Wydawnictwa sowieckie 348
 Wykaz czasopism niemieckich 441
 Wykaz prasy: Afryka 17, Argentyna 24, Australia 28, Austria 32, Belgia 37, Brazylia 43, Dania 46, Egipt 48, Francja 53, Indie 61, Irak 64, Iran 69, Japonia 74, Kanada 80, Liban 84, Litwa 89, Niemcy 100, Norwegia 102, Palestyna 111, Rumunia 202, Stany Zjedn. A.P. 251, Szwajcaria 263, Szwecja 267, Środkowy Wschód 40, Węgry 289, Wielka Brytania 318, Włochy 328, ZSRR 349.
 Wystawa prasy podziemnej 430
 (Z). 25
 Z. D. 389
 Zagadn. kulturalne w pismach młodzieżowych 175
 Zagórewicz, Tadeusz A. 33
 Zagórski, Wacław 431
 Zaleska, Antonina 56
 Zaleski, Wojciech 181, 375
 Zanoski, J. 350
 Zaremba, Zygmunt 127, 176
 Zbyszewski, Karol 147
 Zcalenie pism obozowych w Szkocji 376
 Zdzieński, Roman 66
 Ziffer, Bernard 128
 Zimmer, Szczepan K. 194
 Zjednoczona Polska Prasa w Ameryce 251
 Zlatoper, Grga 195
 Zubrzycki, Jerzy 319, 400
 Zweieinhalb Jahr Pressearbeit im General Gouvernement 481
 ZHP w czasie wojny 390
 Zych, A. 401
 Z życia Polaków w Niemczech 329
 Żałobna lista Str. Narodowego 177
 Żeleński, Władysław 148
 Życie i praca wojska 377

SPIS TREŚCI

	Str.
WPROWADZENIE	7- 8
BIBLIOGRAFIE OGÓLNE PRASY, poz. 1-15	9-11
BIBLIOGRAFIE REGIONALNE PRASY, poz. 16-350	12-55

Afryka, poz. 16-17	
Argentyna, poz. 18-25	
Australia, poz. 26-28 (patrz także 456, 458, 468)	
Austria, poz. 29-33	
Belgia, poz. 34-37	
Bliski i Środkowy Wschód, poz. 38-40	
Brazylia, poz. 41-43, (patrz także 454, 469)	
Chile, poz. 44	
Dania, poz. 45-46	
Egipt, poz. 47-48	
Francja, poz. 49-53, (patrz także 477)	
Hiszpania, poz. 54-56, (patrz także 451, 460, 466)	
Holandia, poz. 57-58, (patrz także 473-474)	
Indie, poz. 59-61	
Irak, poz. 62-64	
Iran, poz. 65-69, (patrz także 461)	
Japonia, poz. 70-74	
Kanada, poz. 75-80, (patrz także 472, 478)	
Liban, poz. 81-84	
Litwa, poz. 85-89, (patrz także 455, 464)	
Niemcy, poz. 90-100, (patrz także 462, 467)	
Norwegia, poz. 101-102	
Palestyna, poz. 103-111	
Polska, poz. 112-195, (patrz także 457, 470, 476, 479-481)	

- A. Opracowania ogólne, poz. 112-128
- B. Do I-szej wojny światowej, poz. 129-131
- C. Międzywojenne dwudziestolecie, poz. 132-148
- D. Druga wojna światowa, poz. 149-177
- E. Po roku 1945, poz. 178-195

- Rumunia, poz. 196-202, (patrz także 463)
 Stany Zjedn. Ameryki Północnej, poz. 203-251, (patrz także 452, 459)
 Szwajcaria, poz. 253-263
 Szwecja, poz. 264-267
 Ukraina, poz. 268-279
 Węgry, poz. 280-289
 Wielka Brytania, poz. 290-319, (patrz także 471)
 Włochy, poz. 320-329, (patrz także 453)
 Związek Sowieckich Republik Rad, poz. 330-350, (patrz także 475)

BIBLIOGRAFIE PRASY SPECJALNE, poz. 351-441 56-64

1. Prasa żołnierska, kombatancka, i para-militarna, poz. 351-377
2. Prasa dla dzieci, młodzieży, oraz pisma harcerskie, poz. 378-390
3. Prasa religijna, poz. 391-402
4. Wydawnictwa Podziemia, obozów jenieckich, i obozów pracy, poz. 403-431
5. Varia, poz. 432-441

SUPLEMENT DO BIBLIOGRAFII OGÓLNYCH PRASY, poz. 442-450 65-66

SUPLEMENT DO BIBLIOGRAFII REGIONALNYCH PRASY, poz. 451-481 67-70

SKRÓTY TYTUŁÓW WYDAWNICTW 71-72

INDEKS NAZWISK I TYTUŁÓW 73-77

ACHEVE D'IMPRIMER
LE 26 DECEMBRE 1963
SUR LES PRESSES DE
L'IMPRIMERIE RICHARD
24, RUE STEPHENSON,
PARIS (XVIIIe)

Dépôt légal : 4e trim. 1963

Cena egz. 9 F (dol. 2,00; 13/6)